

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ 23

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

LEDENI VETAR MONTANE

**ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU
CRTANIH ROMANA**

CRTANI ROMANI

CENA 1 D.

155

ŽIG SRAMA

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

**LEDENI
VETAR
MONTANE**

Naslov originala:

William Mark

EISWIND aus MONTANA

Copyright 1968 by Martin Kelter Verlag

Dim u salunu mogao je da se se-
će makazama, dok je atmosfera bi-
la kranje napregnuta.

Hank Overgard je stajao iza šan-
ka. Ovo veče mu je bilo užasno,
iako je u svom životu udisao dosta
i barutnog i duvanskog dima.

Za jednim od prednjih stolova se-
deli su gosti i igrali poker. Jedan od
njih bio je Rob Kirbi. Mlad, mršav
momak tvrdog lica, sivih, hladnih
očiju i svetloplave kose. Nasuprot
njemu sedeo je krupan čovek širo-
kog lica, sitnih, žućkastih očiju i
kratkog vrata. To je bio Džo Fel-
ton, koji je napolju, devet milja od
grada, imao veliki ranč. Levo uz nje-
ga sedeo je Rik Noel njegov nadzor-
nik, čovek srednje visine i bezizraz-
nog lica. Sedeo je zavaljen, sa še-
širom gotovo na potiljku i posmatrao
Kirbija. I njegov gazda, rančer Fel-
ton, posmatrao je takođe Kirbija.
Ostala dva čoveka za stolom ličila
su jedan na drugog kao jaje jajetu.
Bili su krupni, plećati i zdepasto gra-
đeni, oštrih crta i prazna pogleda.
Imali su zimske kapute sive boje,
opšivene drečavo crvenom tkani-
nom. Ova dvojica su u Garden Si-
tiju bila poznata kao šareni psi i

nisu baš uživali naročito dobar glas.
Braća Šelum bila su čuvena još po
jednoj osobini. Glen je stavljao svoj
kolt na desnu stranu opasača, a Vin
na levu. Kada bi nekuda pošli, išli
bi uvek jedan kraj drugog, Glen
desno, a Vin levo.

Igrati poker sa braćom Šelum ni-
je baš bilo zadovoljstvo. Čak ni za
Džoa Feltona.

S druge strane, nije baš bilo uži-
vanje kockati se ni sa Feltonom.
Bio je prava ajkula; poznavao sve
moguće trikove. Osim toga, bio je
dovoljno bogat da svaki ulog suigra-
ča udvostruči. Da i braća Šelum ima-
ju novaca bilo je opšte poznato. To
jest, nije bilo nikog ko bi se usudio
da u to posumnja.

Rok Noel, nadzornik, mora da je
nekada nešto krupnije nasledio, jer
u protivnom nikako ne bi mogao da
sedne za ovaj sto.

Samo Kirbi nije mogao da ima no-
vaca. Njegov otac je na drugoj obali
Arkanzasa imao majušnu farmu koja
ga je jedva prehranjivala. Mladi
Kribi se samo muvao okolo, trudeći
se da se ljudima predstavi kao izvr-
stan strelac. Kada je u gradu negde
pucalo, onda je to najverovatnije u

nekom dvorištu Kirbi praznio svoj kolt na bateriju praznih flaša viskija. Od pre nekoliko meseci je Rob Kirbi počeo da se kocka. Priključio se brzo igračima za prednjim stolovima. Oni bi više voleli da je još koju godinu sedeo u malom Vilijevom baru ili kod Lija Mortona, ili tako negde. Ali jednog dana se jednostavno pojavio u ovom velikom salunu. U početku je igrao za stolovima u uglu, za „miroljubivim“ stolovima kakvo su ih još zvali, jer su za njima sedeli stari i bezopasni pokeraši. No, vrlo brzo prešao je za prednje stolove.

Te januarske večeri spustio se u stolicu sasvim iznenada i nepozvan za kockarski sto rančera Feltona.

Rančer ga podrugljivo odmeri:

— Šta tražiš ovde, he?

— Hoću da igram.

— Mi ne igramo s decom. Gubi se!

Kirbijevi oči se suziše. Imale su neki čudan sjaj.

— Ostajem ovde! I igraću!

Reči su odjeknule lokalom kao zvuk slomljenog stakla. Felton podboči svoje masivno telo o desni lakat i ispod oka dobaci brz pogled Glenu Šelumu.

Glen razvuče usta i isturi snažnu, četvrtastu bradu:

— Hej, momče s tobom nešto nije u redu, je li?

Vin se resko nasmeja:

— Mora da s njim nešto nije u redu. Drugo ne može biti.

U lokalu je postalo tiho još kada je Felton terao mladića od stola. Posle reči braće Šelum nastala je grobna tišina.

Overgard je stajao iza šanka i nervozno češao bradu. Nije mu baš bilo

toplo oko srca. Jer kada braća Šelum krenu, ni jedna stolica ne ostaje čitava. Mladić protiv njih nema ni najmanju šansu. To je bilo jasno.

Izenada rančer položi obe šake na sto i reče, cereći se:

— Imaš li ti para, dečko?

Kirbijevo lice je bilo ledeno.

— Mister Felton, meni je dvadeset jedna godina i zahtevam od svakoga da sa mnom govori kao sa odraslom osobom.

Felton se i dalje cerio.

— Obraćam se kao odraslima samo osobama, koje i smatram odraslima. Feltonov glas izgubi podrugljiv ton i postade oštar:

— Ti si još žutokljunac, momče. Diži se i vuci za neki do drugih stolova pozadi!

Kirbi je do tada držao obe ruke na stolu pokrivenom zelenom čojom. Onda je levu spustio. Felton žustrim pokretom izvuče kolt iz opasača.

— Ruke u vis!

Rob Kirbi ga je hladno gledao. Kada je vratio levicu na sto u njoj je bio svežanj novčanica.

— Nešto ste nervozni, mister. Trebalo bi ranije da ležete.

Felton vrati kolt u opasač i naže se preko stola:

— Kako si to mislio, druškane?

— Onako kako sam rekao — odgovori mladić nemarno i položi novac na sto.

Felton se češao iza uha.

— Kada ću da ležem, to je isključivo moja stvar.

— Pa, tako i jeste. Konačno, nisam ja zainteresovan za gospođu Overgard.

Felton poskoči.

Rik Noel ga naglo povuče natrag u stolicu.

— Ne pravite pozorište, gazda. Pustite ga da igra, ako već ima novaca.

Felton je pobledeo kao krpa. Šta je to rekao ovaj lupez — žutokljunac? Gospođa Overgard? Rančer pogleda po lokalu krišom, ispod oka. Pakao! Hank je to morao čuti. Međutim, na kafedžijinom licu nije zaigrao ni jedan mišić. Stajao je kao od kamena isklesan i gledao. Glen Šelum se naže preko stola i reče, ne pogledavši mladića!

— Suviše brbljaš, dečko. To je ovde prilično nezdravo.

— Znam. — uzvratil Rob mirno. — Ma Genen se zbog toga prilično razboleo, a Džozel Gardner je čak zaboravio da diše.

Sada Glen Šelum poskoči. Desnica mu kliznu preko kolta. Kada mu pogled pade na mladića — video je opasnu, preteću cev revolvera uperenu u svoje grudi.

Glen je zadivljeno posmatrao mladića. Ruka mu je ostala kao zalepljena za poluizvučeno oružje. Zatim lagano okrete glavu prema svom bratu blizancu.

— Hej, Vin, jesi li video ovo?

Vin klimnu glavom:

— Jesam, video sam.

Na to Glen prasnu u glasan smeh i zavalio se ponovo u stolicu. Vin to prihvati. Konačno i rančer počeo da se smeje. Kirbi se cerio. Čak je i nadzornikovo lice izgubilo ukočen izraz. Smeh je ubrzo zahvatio lokal. Ceo „Viski raj” se smejao, izuzev jednog čoveka. Bio je to Hank Overgard. Okrenuo se i ukočenim koracima napustio lokal. Vrata kuhinje zatvorila su se za njim. Za štednjakom je stajala njegova žena Marli. Bila je lepo građena, rumena, tamno-

oka. Vešto je poslovala oko lonaca i tanjira.

Hank stade kraj vrata:

— Marli!

Žena načas okrete glavu i pogleda ga upitno, pa nastavi da posluje.

— Marli! — viknuo je tako glasno da se cela kuća orila.

U salunu su pljuštale karte. Vin je vodio igru. Ljudi su nemo gledali u karte.

Marli Overgard pogleda zbunjeno muža. Šta li mu je? Duboko u podsvesti spopala je neka zla slutnja. Konačno, u lokalu je sedeo Džozel Felton. Osim toga, videla je i Kirbija, koji joj se nekoliko puta noću prikradao.

Overgard joj priđe ostrim krupnim koracima. Stajao je na pola koraka od žene.

— Je li to istina? — upitao je žustro.

— Ne znam na šta misliš?

— Je li istina. — vikao je kafedžija. Lice mu je bilo crveno od jaraosti, a na čelu mu je iskočila žila. Žena je gledala u uredno opran pod. Hank izgubi kontrolu nad sobom. Udarac je pogodio ženu kao kopito. Zanela se unazad i udarila o sto koji je bio pun posuđa. Overgard se u trenutku nađe kraj nje, podiže je i počeo da je udara. Zveket polupanog posuđa je umukao. Čuli su se samo udarci, koji su padali jedan za drugim. U lokalu je vladala grobna tišina. Kirbi je i dalje igrao. Položio je jednu kartu na sred stola. Feltonovo lice je postalo pepeljavo. Desnica, u kojoj je držao karte, upadljivo je podrhtavala. Tada se zaori prvi put ženin krik. Felton poskoči i pođe rukom prema...

U tom trenutku u mladićevoj ruci

se već oglasi kolt. Barutni dim ispuni prostoriju.

Feltonova desnica nalazila se na naslonu stolice. Glen Šelum je to tačno video. Ako bude potrebno u to će se i zakleti. Rančer se levom rukom uhvati za grudi. Široko otvorenih očiju u kojima se ogledala neverica, piljio je u mladića. Onda se zanese i pade tupo preko stola, koji zaigra pod njegovim teškim telom. Kirbi je ustao i povukao se unazad. U desnici mu je preteći stojao kolt. Braća Šelum su sedela kao okamenjena. Overgard se pojavi na kuhinjskim vratima.

— Marli!

Kafedžijin uzvik gotovo bolno odjeknu u tišini koja je zavládala.

— Marli! On je mrtav. Kirbi ga je ubio!

Žena se pojavi na vratima, ranjavog i natečenog lica, odgurnu silovitog muža u stranu i polete, zanoseći se, prema stolu. Uz srcecepajući krik bacila se preko mrtvog čoveka.

Overgard se i ne pomače. Gledao je tupo, ne shvatajući, u svoju mladcu, lepu ženu i starog debelo, beživotno telo bogatog rančera. Bio je kao oduzet.

Kirbi je stajao kraj staklenih vrata koja su vodila napolje, leđima okrenut. Revolver mu je još bio u ruci.

— Sklanjaj se! — siknuo je na ženu. Ona mu je stajala na putu, pa nije mogao da prati pokrete braće Šelum.

— Sklanjaj se ili pucam!

— Marli! — viknu kafedžija i pođe prema ženi.

Na to Vin Šelum odgurnu ženu u stranu.

— Ostani tamo! On će pucati, zar ne shvataš?

— On... je moj otac! Moj otac — kriknu mlada žena očajno i pade onješveščena kraj mrtvog Feltona.

Kirbi nestade kroz vrata. Braća Šelum istog časa poskočiše. Vin priskoči prozoru koji je gledao u sporednu ulicu, otvorio ga i iskočio napolje, dok je Glen grabio prema vratima.

Napolju zatutnja topot kopita. Odmah zatim odjeknuše pucnji. Staklena vrata se naglo otvoriše i Vin ulete u lokal. Ledeni vetar prodre kroz otvorena vrata i ubaci nekoliko snežnih pahuljica u zadimljen lokal. Pahuljice su delovale nestvarno, kao od papira, na tamnim, ugaženim daskama. Za trenutak samo, pre nego što su se istopile.

Vin sasvim lagano pride šanku i nasloni se na njega.

Glen je još stajao kod vrata.

— Jesi li ga pogodio? — upitao je muklo.

Vin odmahnu glavom, ne okrećući se. Onda se dogodi nešto sasvim neočekivano: krupni čovek kliznu niz šank i pade pljoštimize.

Glen je zapanjeno gledao u brata i pritrčao mu:

— Vin!

Kada je okrenuo bratovljevo telo, ugledao je na vratu krv.

— Dovedite lekara! Brzo! Neka neko dovede doktora! Umreće mi na rukama. Kirbi, taj prokleti lupez ga je pogodio!

Doktor Bejli bio je stariji čelav čovek. Nosio je naočari sa debelim staklima. Čučnuo je stenjući kraj ranjenika, pošto je prvo bacio kratak pogled na mrtvog rančera.

Glen je nestrpljivo pratio svaki

doktorov pokret. Najzad ga grubo munu.

— Hej, doktore šta je sad to? Ne petljajte toliko sporo oko mog brata.

— Sačekaj prokleti tvrdoglavče, dok na miru ne obavim svoj posao.

Glen procedi psovku, a doktor mirno nastavi. Konačno je iz svoje torbe izvukao zavoj i zavio ranjeniku vrat. Glen upita bojažljivo:

— Je li mrtav?

Bejli odmahnu glavom.

— Ali, doktore, on se ne pokreće, a i oči su mu zatvorene.

Lekar ustade i uze sa stola polupraznu čašu viskija. Lagano je sipao ranjeniku smeđu tečnost u usta. Vin otvori oči i pogleda oko sebe.

— Hej, šta se to desilo?

Glenovo lice se ozarilo. Potapšao je brata po ramenu:

— Bio si grogi, dečko. Kirbi te je zakačilo metkom.

— Samo učešao — promrmlja lekar. — Nije opasno. Zaboraviće za nedelju dana. Svega tri dolara!

— Tako lako bih i ja jednom voleo da zaradim lovu — gundao je Glen, dok je vadio tri dolara iz opasača.

— Ti? — lekar spusti svoje debela naočari na vrh nosa. — Ima li nekog ko tako lako zarađuje novac kao vas dvojica lupeža?

Zatim se okrenuo i stao kraj mrtvaca koga je Marli Overgard položila na četiri stolice. Stajala je kraj njega i plakala. Telo joj se grčilo od upornog jecanja.

— On je bio moj otac — rekla je kada joj je lekar prišao.

— Znam, Marli. — Onda ugleda njeno izranjavljeno lice. — Hej, šta ti se dogodilo?

Potražio je pogledom kafedžiju. Ovaj obori glavu.

— Jesi li to ti učinio — upita lekar, prilazeći mu. Overgard je zbunjeno ćutao.

Lekar ga svojom koščatom rukom udari snažno preko lica.

— Prokleta ispičuturo! Tući ženu i lokati, to je tvoj život. Neka te satana nosi! Zbog čega si, pijanduro, tako postupio s njom?

Kafedžija se osvrte po lokalu. No, nigde nije našao podršku.

— Znao sam da uveče često neku da odlazi. Pominjala je prijateljicu. Mislio sam da odlazi kod Dore Averles. Sumnjao sam, ali odavde nisam nikuda mogao da mrdnem. Onda je došao Kirbi, taj prokleti bandit, Skresao je Feltonu u brk da...

— Oh... penušao je lekar. Ti si običan magarac. Možda je trebalo da pokušaš da govoriš s njom. A onda i s njim, kada si saznao kuda odlazi.

— To nisam do sada znao.

— U redu! A sada, šta? Feltonova žena će do jutru najkasnije sve saznati. Trideset godina su priželjkivali dete. A njen muž ga je imao drugom...

Overgard podiže glavu...

— Ko je njena... majka?

Doktor ga preseče pogledom.

— To te se uopšte ne tiče!

Onda je prošao pored Marli i uputio se prema vratima, koja se u tom trenutku otvoriše, i mali mršav čovek pojavio se na njima. Na grudima je nosio veliku, metalnu zvezdu. Sitnim, lukavim očima premerio je prostoriju.

— Šta se dogodilo?

Lekar ga odgurnu s puta, govoreći:

— Imaš izuzetan dar da stigneš onda kada mrtvi već dospeju u pakao.

Rekavši ovu zajedljivu primedbu zalupio je vratima za sobom.

Mali čovek sa zvezdom odmeri Vina Šeluma i njegov zavoj, pa nabra obrve:

— Ko je pucao?

— Rob Kirbi — uzvratila kafedžija.

Glen uhvati svog brata za mišicu i povede ga prema vratima. Usput reče prezirivo čuvaru zakona:

— Možda bi mogli i tamo da pogledate — rekao je cereći se i pokazao na mrtvog rančera.

Šerifovo lice postade još mračnije.

— Nebesa! Je li mrtav?

Overgard klimnu, potvrdno glavom.

Neki gosti pođoše prema vratima. Šerif Ed Skort se naglo okrete. U ruci mu se stvorio teški, mornarski kolt.

— Ostanite ovde!

— Ko je ubio rančera?

— Kirbi — reče Overgard. — Ne pravite ovde veliku paniku bez potrebe. Bolje uzjašite konja i pokušajte da uhvatite momka, pre nego što pređe granicu.

Šest dana je mali, mršavi šerif jahao kroz snegom pokriveni kraj. Trag ubice vodio je prema zapadu. Preko granice Kolorada. Onda je iznenada dunuo jak vetar i razvejao trag. Skort je jahao još neko vreme okolo, a onda se natmuren uputio natrag kući. Nije ni slutio da se

skrovište čoveka koga je progonio nalazi samo četiri milje daleko. Jahao je prema njemu ne zbog toga što je otkrio neki trag, nego zato jer je hteo da sa južne strane priđe Arkanzasu.

Možda bi mršavi mali čuvar zakona poživio još niz godina, a život čoveka koga je progonio uzeo drugi tok, da iznenada Ed Skort nije podigao glavu i pogledao prema zapadu. Preko, nekih šezdeset jardi daleko, vodio je uzan trag. Skort zaustavi konja i potera ga ka mestu gde je primetio trag. Bio je to trag konja. Šerif utvrdi da je trag prilično svež. Bo je dovoljno nesmotren da jaši po njemu u pravcu jugoistoka. Išao je tako deset minuta. Onda je trag vodio kroz tesnac, između dva kamena masiva. Skort uspori, podiže glavu i na svoje zaprepašćenje utvrdi da se trag na kraju tesnaca završava.

Na žalost, bilo je prekasno.

Neki čovek iskoči iza stene i ostade da stoji na kraju tesnaca. Imao je preko lica žučkastu maramu i revolver u ruci.

— Stoj!

Skortu se krv sledi u žilama. Povicao je nesigurnim glasom:

— Rob... ostavi se toga. Skloni kolt.

Čuo se metalni zvuk. Čovek je otkočio revolver.

— Rob... uzviknu šerif žustro i naže se preko sedla. — Skloni oružje. Prepoznao sam te.

— Utoliko gore po tebe — zasikla mladić.

— To je ludost. Sklanjaj kolt.

— Ne pada mi ni na pamet!

Skort učini pokret kao da će da sjaši.

— Ne mrdaj!

Šerif je žmirkajući gledao prema završetku tesnaca. Nešto u mladicevom glasu sledilo ga je. Tako je govorio očajnik, spreman na sve.

— Kirbi! Odustani. To nema...

Desni kažiprst Roba Kirbija se zgrči. Revolver bljunu vatru. Kao urlik planinskog lava, odjeknuo je pucanj. Skort oseti oštar udarac u grudima, a onda sve oko njega proguta tama. Kliznuo je iz sedla i srušio se u sneg.

Kirbi ga je pogledao ledeno, onda se okrenuo, vratio revolver u opasač i potrčao prema svom konju. Od tog trenutka počelo je njegovo veći bekstvo.

Preko noći je napadao sneg. Tako debeo da se telo mrtvog šerifa gotovo nije razaznavalo pod snežnim pokrivačem.

Dvanaest dana kasnije braća Šelum su našla mrtvog čuvara zakona između stena. Njegov konj se vratio u grad. U praskozorje ga je pomoćnik šerifa Bat Rajan našao pred štalom. Još istog prepodneva su braća Šelum pošla da ga traže. Iako su bili momci koji baš mnogo nisu mirisali zakon, jahali su da traže šerifa, uprkos jakoj vejavici i nepodnošljivoj hladnoći.

Najzad, Ed Skort je bio jedini čovek koji je povremeno sa njima razgovarao, koji je znao da zažmuri na neki njihov, ne baš ispravan postupak, i, za razliku od gordog rančera Feltona, ponekad im ponudio čašicu viskija. Felton se sa njima doduše kockao, ali su znali da ih on prezire.

Sa Skortom to nije bio slučaj. To su braća Šelum dobro osetila sada kada se mali čuvar zakona nije vra-

tio i kada se njegov konj stvorio sam bez jahača ispred šerifske kancelarije.

Negde po prostranoj zemlji jahao je čovek preko snegom pokrivenog tla. Na duši je nosio najteže razbojničko delo koje se na zapadu moglo izvršiti — bio je ubica šerifa.

U Sjedinjenim Državama bile su dve stvari koje su gonile čoveka na veći bekstvo. Povratak u zavičaj bio je nemoguć i posle dvadeset pet godina: krađa konja i ubistvo čuvara zakona. Čovek koji je ubio šerifa prokockao je za uvek svoj život.

Rob Kirbi je bio otpadnik od zakona, kada je pobjegao iz Garden Sitija. Ubica? Braća Šelum će to posvedočiti. I ne samo oni. U „Viski raju” je sedelo još trideset šest gostiju te večeri. Neki od njih bi možda svedočili da je Felton imao nameru da potegne kolt. Među njima je sigurno bilo časnih ljudi. Na primer, Bil Forester kovač, Džim Vogham bankar. Možda bi ga sudija osudio na petnaest godina prinudnog rada u kamenolomu Seskateva.

Možda?

To možda ugasnulo je na granici Kolorada, kada je krv šerifa obojila snežni pokrivač.

Sada je Rob Kirbi bio ubica šerifa, čovek koji nigde u Sjedinjenim Državama neće moći da se skrasi.

Kada je dotrčao do svog konja i vinuo se u sedlo, pogledao je prema zapadu. Preko, gde je sneg još gušće vejao i prekrivao beskonačnu ravnicu okruženu visokim stepama, bila

je zemlja Čejena. Zimi su se Indijanci povlačili iz Fort Morgana na severoistoku Kolorada, dole na jug.

Kirbi je to dobro znao, jer je pre dve godine naišao na grupu od tri crvenokošca. Pošto je jednog skinuo s konja, uspeo je da umakne ostaloj dvojici.

Dakle, na zapad nije mogao. Jaha-ti kroz indijansku zemlju bilo je ravno putovanju kroz pakao.

A na jug?

Rinidad, Dankan i Raton. I još niz gradova nalazilo se u graničnom području između Kolorada i Nju Meksika.

Rob je znao da tamo ima nekolicina oštarih čuvara zakona za koje bi predstavljalo šalu da ga gone. Tamo dole, osim toga, nema snega, pa mogu lako da slede njegov trag.

A na sever?

Tu će opet uleteti Čejenima u naručje, čiji pravac kretanja prema jugu nije dobro poznavao.

Dakle, postojao je samo put na istok. A na istoku se nalazio Garden Siti. Grad na Arkanzasu, u kome je ustrelio rančera Džoa Feltona. Onda je iznenada otkrio šerifa Skorta na svom tragu i ubio ga. Robu Kirbiju je bila poznata sva težina dela koje je počinio.

Sa istoka je duvao oštar ledeni vetar i bockao ga kao hiljade iglica po licu. Kirbi uvuče glavu u ramena i zagleda se u sivobeli horizont. U toku noći sneg je nemilosrdno počeo da veje. Između Lia i Sirakuze znao je jedan gaz na reci. Bila je hladna, vedra noć kada je pregazio Arkanzas. Još iste noći zakucuo je na vrata očeve kolibe, koja se nalazila nedaleko od reke.

S druge strane reke nalazio se

grad Garden Siti utonuo u snežni san. Grad čijeg je šerifa ubio, čiji će ga građani tražiti svuda.

Pat Kirbi je imao gotovo sedamdeset godina. Dremao je na stoličici kraj peći. Umornih očiju pogledao je s vremena na vreme u žar.

Sedokosi čovek već danima nije znao za san. Od trenutka kada mu je mali Frenk Ovens sve ispričao. Danas je i pomoćnik šerifa Bat Rajan bio ovde. Obavestio je starca da se njegov gazda još uvek nije vratio. Ovo obaveštenje je bilo samo izgovor. Kirbi je tačno znao radi čega je pomoćnik došao. Hteo je da ispita da li on možda nešto zna. Baš ništa. To jest samo jedno da je Rob sada izgubljen. Požnavao je svog sina. Znao je da će od sada stalno pucati, stalno potezati oružje. Mladić je od uvek vodio opasan život. Stari Kirbi nije bio čovek koji bi stalno prebacivao sinu. Istini za volju, nekoliko puta ga je opomenuo:

— Ostavi revolver u opasaču. On će ti najzad doći glave.

— Prošle nedelje sam bio u Dodžu. — odgovorio je jednom prilikom Rob. — Video sam ga, oče.

— Koga to? — pitao je stari sina, čije su oči iskrile.

— Vajata Erpa.

Stari je na to slegnuo ramenima i promrmljao nešto nerazgovetno sebi u bradu. Znao je da Rob laže, kao što je uvek i činio da bi se napravio važan.

— Hoću da postanem strelac kao on — rekao je Rob. — On je na stanici zadržao jednog razbojnika, koji je iz nečijeg korala ukradio stoku. Bilo je gužve kada je maršal došao. Razbojnik je pucao. Maršal mu je metkom izbio revolver iz ruke.

Kada je razbojnik potegao drugi kolt, Erp mu je metkom smrskao dršku. Treći metak odbio je banditu potpeticu na čizmi.

Stari Kirbi nije mario za takve priče. Ni ovu, ni stotine sličnih, koje je već slušao. Samo je kratko odgovorio:

— Vajat Erpu je revolver potreban. On je policajac. Ed Masterson mi je pričao da maršal baš ne mari puškaranje.

Rob nije hteo to da sluša. Revolver mu je značio život. Ko je znao da puca bio je čovek, i niko drugi!

Stari je zario glavu u šake i dremao. Sin mu je sada postao ubica koga gone. Povratka mu za dugi niz godina nema. Šum pred vratima trže starca. Uzdišući ustade i skide opasač sa kuke. Vrata se naglo otvoriše. Na njima je stajao čovek pokriven snegom.

— Rob!

Stari se ukočio od straha. Rob zalupi vrata za sobom i priđe vatri. Bio je moker i promrzao.

— Svuci se. Na peći ima još kafe, — reče stari i pođe ka vratima. Mislio je na konja. Odveo ga je u štalu i nahranio. Onda se ponovo vratio u kuću.

Rob je stajao kraj vatre ispruženih šaka.

— Hoćeš li kafe?

— Ne.

— Još je topla.

Stari je ostao iza sina i gledao mu u leđa.

— Treba da skineš kaput.

Mladić nije odgovorio.

Otac skide ibrik sa kafom. Zadržao ga je nekoliko trenutaka u rukama, kao da ga meri, pa reče poluglasno:

— Ima još jedno lonče.

Rob nije odgovorio. Minuti su prolazili. Onda sobom odjeknuše mladićeve reči, koje su kao udarci malja pogađali starca.

— Ubio sam Skorta!

Otac nije odmah dobro shvatio. Lonče u njegovoj staračkoj ruci je podrhtavalo.

Mladić se okrete licem prema ocu i zaurla:

— Ja sam ga ubio, oče! Šerifa! Ustrelio sam ga, ne dajući mu šansu da se brani. Ja sam ubio šerifa!

Opet je vladala mučna tišina. Stari se lagano okrete i vrati lonče an peč. U maloj farmerskoj kolibi vladala je nesnosna tišina. Najzad se starac oglasi:

— Odakle ti uopšte novac da sedneš sa Feltonom i onim prokletim Šelumovima za kockarski sto?

— Zaradio sam ga.

— Od koga?

— To je moja stvar — odgovori Rob.

U peći je pucketala vatra. Osim pucketanja ništa se više nije čulo. Istočni vetar zviždao je oko kuće. Stari Kirbi priđe vatri.

— Šta ćeš sada učiniti?

— Ne znam ni sam. Prvo ću odjahati do Helen.

— Ali, to je čista ludost. Zar uobrazavaš da ona još uopšte hoće da čuje za tebe? Ako te njen otac ili njena braća vide — gotov si.

— Ne bojim ih se.

— Naravno da se ne bojiš. Kada neko ubije dva čoveka onda ide sve lakše.

Rob se naglo okrete. U očima mu se video gnev.

— To nemoj više ponoviti!

— Ponavljaću onoliko puta koliko to smatram potrebnim.

Ustremio se na oca. Zastao je na pola koraka od njega.

— Nemoj me izazivati, oče. Znaš i sam da nemam šta da izgubim.

— Upravo to sam i rekao: kada se ubiju prva dva čoveka, ide lakše. Ko zna, možda sam baš ja sledeći?

— To lako i možeš biti ako mi sada ne pomogneš.

— Pomognem? Kako to da razumem?

Rob se uneo starcu u lice.

— Slušaj me, stari. Meni je sablja za vratom. Nemam mnogo vremena. A pre svega, nemam mnogo novca. Ti ga imaš. Imaš gore stari kovčežić. Čuti i ne izvlači se. Znam tačno.

Oči starog Kirbija postadoše uske.

— Tako dakle, znaš. Sada konačno i ja znam ko mi je petljao oko bravice.

— Ne drži mi propovedi, stari, nego daj ključ. Novac mi je potreban. I sam znaš da moram da odem. Helen će mi dati još koji dolar.

— Jesi li poludeo? Devojka nema novca...

— To je moja briga. Napred, ključ na sunce!

Stari uzmače korak unazad.

— Rob, tamo ima dve stotine dolara. Stedeo sam ih deset godina. Oni tebi neće mnogo koristiti. Ja za ovo vreme nisam popio ni gušljaj viskija niti kupio duvan, kobasice, sir...

— Daj ključ!

Nesrećni starac nije video čudan plamen u sinovljevim očima.

— Rob, molim te. Nemoj me potpuno unesrećiti!

Mladić zamahnu. Njegova snažna, mladićka pesnica pogodi starca po sred lica.

Pat Kirbi se zanese unazad i udari o što,

— Ključ!

Stari se stenjući uspravi. Na levoj strani usta tekao mu je tanak mlaz krvi. Stajao je zanoseći se i gledao sina staklastim pogledom.

— Slušaj, stari, ako mi sada ne budeš dao ključ smrskaću ti lobanju!

— Samo udri! — promrsi starac.

Izbezumljeni mladić ga udari. Pat Kirbi se bezglasno skljojka na pod.

Pola sata kasnije mladić napusti kuću. Našao je ključ i ispraznio kovčežić. Bio je prilično veliki čemer s novcem, koji je morao da stavi u bilsage. Pat Kirbi je skupljao sitan novac. Nije bilo ni jednog jedinog dolara u celom.

Rob izjaha u snežnu oluju.

Bilo je oko tri časa po ponoći kada se zaustavio pred kućom malog rančera Džoea Mek Neila. Preskočio je nisku drvenu ogradu i zakucao na jedan prozor. Pola minuta kasnije kroz prozor je prodrila slaba svetlost... Prozor se otvorio i pojavila se plavokosa devojka.

— Helen — prošapta Rob tiho.

Devojka se trže. Ustuknula je i htela da zatvori prozor. Mladić je ščepa za mišicu i steže kao klještima.

— Helen, moram da govorim s tobom — rekao je žustro.

— Pusti me! Vikaću!

— To nećeš učiniti!

Helen iznenada vide da mladić u ruci drži kolt.

— Slušaj me dobro, Helen. Potreban mi je novac. I to odmah. Donesi ga ovamo. Moram da bežim, svaki cent mi je potreban.

Devojka je stajala pred njim, drhteći u svojoj dugoj, beloj, noćnoj košulji. Vetar je punio sobu snežnim pahuljicama.

— Ne... ne mogu, Rob. Ne mogu to učiniti. Otac je sakrio novac. Ne znam gde je...

Mladić je grubo povuče.

— Molim te, Rob.

On joj tako jako steže ruku da je kriknula.

Odmah zatim čuo se šum na vratima. Neko je zakucao.

— Helen!

Devojka je drhtala celim telom.

— Helen!

— Hajde, odgovaraj! — prosikta Kirbi.

— Da — reče devojka nesigurnim glasom.

— Da li se šta dogodilo?

Kirbi je gledao u vrata. Pri oskudnoj svetlosti mogao je da primeti da se kvaka pokreće. Kada su se vrata samo malo odškrinula odmah je pucao. Za trenutak soba je bila osvetljena kao u sred dana. Kirbi se baci unazad i preko ragastova pobegao napolje. Nekoliko sekundi kasnije čuo se potmuro topot kopita po debelom snežnom pokrivaču.

Džo Mek Nejla, Heleninog brata, metak je samo okrznuo, ali ga je ošamutio na nekoliko minuta. Zaneo se i skljkao niz zid u hodniku. Stari Mek Nejl i njegov najmlađi sin Frenk su se odmah probudili i došli s revolverima u hodnik. Prvo su našli Džoa. Frenk ga odvuče u dnevnu sobu i upali svetlost. Otac odjuri u Heleninu sobu. Ugledao je ćerkinu siluetu na prozoru. Bila je ukočena od straha i užasa.

— Je li... mrtav... jedva je promrsila.

— Nije dete. Nije ništa ozbiljno.

— Rančer pogleda kroz prozor. Video na ragastovu trag velike čizme.

— Rob Kirbi? — upitao je tiho.

Helen klimnu glavom i briznu u nezadrživ plač.

Sneg je prestao da pada. Rob je jahao grabeći protiv vetra. Zvezde su osvetljavale ionako belu zemlju i pokazivale mu put. Hteo je na istok, negde gde ga niko ne poznaje. Međutim, sneg koji je osvetljavao put, istovremeno ga je i otežavao. Te noći ubica u bekstvu nije daleko stigao. Iza njega ostajao je trag u snegu.

Kada je počelo da sviće, begunac zaustavi konja i obre se. Sa užasavanjem ugleda trag koji je ostao za njim. Stegao je polusmrznute ruke oko vrha sedla i nastavio put. Nešto oštro i hladno prilepi mu se za lice. Bila je to prva pahulja snega. Posle nekog vremena osetio je i drugu. Sneg je ponovo počeo da veje. I to tako jako da je ubica odahnuo s olakšanjem. Trag je ubrzo bio zavejan.

Oko podne, nedaleko od reke, pro-našao je napuštenu kolibu. Poveo je konja unutra i odmah se sručio na hladan pod. Zaspao je kao zaklan. Tek kasno po podne iz sna ga je trgap neki šum. U otvorenim vratima stajao je jedan čovek. Kirbi ga je iznenađeno posmatrao. Bio je visok, širokih ramena, preplanulog lica, oštarih crta i imao čelično plave oči. Ispod oboda crnog šešira izvirivala je crna kosa. Crni kaput od teleće kože bio je postavljen krznom. Rob

je odmah primetio da neznamac nosi dva revolvera.

Strančev pogled počivao je ispiti-vački na mladiću. Bio je to pogled koji je Robu prodirao do srži i prikovao ga za daske poda.

Čovek na vratima podiže ruku i dodirnu obod šešira.

— Helo!

Rob proguta pljuvačku.

— Helo — procedio je kroz zube.

— Smem li da uđem?

— Svakako!

Stranac stupi u kolibu. Kada je ugledao u jednom uglu Kirbijevog konja, ponovo je izašao i vratio se odmah vodeći za uzde dugonogog vranca.

Kirbi je primetio da je to divna, rasna životinja.

— Kakav divan konj!

Stranac potvrdi:

— Tako je. Odličan konj!

Poveo je vranca u ugao kod Robijevog konja, vezao ga za kuku i pogledao u ognjište, kraj koga je ležalo nekoliko oblica. Kirbi ga je pratio pogledom. Posmatrao je kako stranac svojim snažnim rukama sitni nožem potpalu i pali vatru. Činio je to s velikim mirom, ležerno, na način koji je nedvosmisleno pokazivao i sigurnost i nenametljivu samouverenost.

Vatra je pucketala u ognjištu i uskoro je prijatna toplota ispunila kolibu.

Stranac izvuče iz bisaga mali gvozdeni tronožac i obesi za njega bakarni ibrik, koji je prethodno napunio vodom. Kada je prijatan miris kafe ispunio prostoriju, Kirbi najzad ustade.

— Nedostaje još samo dobra kriška hleba i komad sira.

I to je stranac imao. Upitao je:

— Imate li lonče?

— Da, imam.

— Nalijte onda sebi kafe. Ovde su hleb i sir.

Jeli su zajedno. Svako od njih bi skočio kao oparen da je znao s kim sedi. Rob Kirbi da je znao da je visoki, impozantni čovek, koji je sedeo zagledan u lonče, bio maršal Vajat Erp iz Dodž Sitija. Niko drugi do najopasniji čuvar zakona koji je postojao u Sjedinjenim Državama.

I maršal bi svakako drugačije reagovao da je znao da mladić kome je ponudio kafu ima na duši život čuvara zakona. No, niko od njih o drugom nije ništa znao, niti slutio...

Rob Kirbi nije napravio loš utisak na čoveka iz Misurija. Prijatno je delovao, uljudno se ponašao i umeo da ćuti.

Kirbi pak, sa svoje strane, čak možda i protiv sopstvene volje, bio je duboko impresioniran nepoznatim posetiocem. Sedeli su tako neko vreme ćutke, a onda se Vajat podiže i priđe svom konju.

— Zar već odlazite?

— Da.

Rob je imao želju da upita kuda se uputio, jer sam nije imao nikakvog cilja. Osećao je da ga stranac međutim, ima. Možda bi mogao da pođe sa njim. Na taj način bi se oslobodio užasne usamljenosti koja ga je pritiskivala.

Kada je stranac poveo konja prema vratima, Rob zadenu ruku ispod opasača i raskorači se.

— Da vam možda nije potreban partner, mister?

Vajat se iznenada okrenu:

— Partner? — odmerio je mladića od glave do pete. — Hm, ja jašim na sever.

— Nebraska?

— Mnogo dalje. U Montanu.

— To je mora da je lep kraj.

— Čak veoma lep.

— Uvek sam želeo da odem tamo — reče Rob nabacajući sedlo na svog konja.

Obojica su jedan uz drugog sedeli na konjima ispred kolibe. Bilo je hladno. Čovek iz Misurija je ispiti-vački posmatrao mladića. Bio je to prvi put da ga je nečiji izgled prevario. Od ovog trenutka do gorkog saznanja istine, proći će još mnogo vremena.

— Mogu li da pođem sa vama, mister? — upita mladić.

— Ne znam ni sam da li ste vi za ovakav put sposobni. Ja dnevno pre-valjujem dosta milja. Prokleta naporna stvar.

— Izdržaću. Ako pa ne uspem, ne istrajem, to je opet moja stvar. Ja ću ostati da ležim u snegu.

— To baš nije tako, mladiću. Vi-dite, kako sam sâm, treba da brinem samo o sebi. Ako vi pođete sa mnom, treba i o vama da brinem.

Iako je znao da to na zapadu ne treba nikoga pitati, Kirbi ne izdrža:

— Imate li već neki posao tamo?

— Ne još — glasio je kratak odgovor.

Jahali su bez reči kroz mećavu. Noć je uskoro pala. Vajat je ostao u sedlu. Kirbi se divio kako stranac u ovom belom, jednoličnom pro-stranstvu grabi napred bez koleba-nja. Od kako su skrenuli od reke, ništa se nije naziralo na belom hori-zontu što bi moglo da posluži kao orijentir.

Oko ponoći je sneg prestao da ve-je. Hladnoća je postala neizdržljiva. Istočni vetar brisao je preko smrznute površine snežnog pokrivača i pro-bijao odelo dvojice jahača. Kirbi je okrenuo glavu prema zapadu: ledeni vetar mu je izazivao nepodnošljiv bol. Kada se osvrnuo, video je, na svoje ogromno iznenađenje, da stranac sedi još uvek na isti način u sedlu i gleda pred sebe. Ledeni vetar kao da mu nije smetao. Kirbiju je bilo jasno da se uz njega nalazi izuzetno čvrst čovek.

Konji su napredovali korak po korak kroz duboki sneg. Od oštrog zavijanja vetra škripa snega pod njihovim kopitama se gotovo i nije čula.

Oko dva sata po ponoći Kirbi ponovo okrete glavu napred. Bio je potpuno iscrpljen — samo što se nije onesvestio. Hteo je da upita svog saputnika dokle još misli da jaše ovakvim tempom. No nije ništa rekao, jer je unapred osećao kakav će odgovor dobiti. Samo se zgrčio još jače u sedlu. Oko tri sata, podigao je konačno pogled. Stranac je naglo okrenuo konja i poterao ga oštro prema severoistoku. Nije rekao Robu da ga prati. Kada je i mladić pokušao da okrene konja, vetar ga udari pravo u lice. Sagnuo je glavu i pristisnuo dlanove na uši.

Posle dve stotine jardi opet je skupio snage da podigne pogled i video je kako njegov saputnik, koji je sad jahao ispred njega, stiže do iverice šume. Jahali su između drveća. Samo što su malo dublje zašli u šumu, a vetar kao da je potpuno zamro. Kirbi podiže glavu. Lice mu je bilo kao užareno. Ispred sebe je video samo crnu siluetu čoveka iz Mi-

urija. Kuda li se ovaj čovek uputio? No, ništa nije upitao. Nije se čak ni začudio, kada je između drveća u daljini ugledao svetlost. Svetlost? Kirbi se naže napred preko sedla. To nije bilo nešto što mu je odgovaralo. On je morao da se kloni svakoga. A stranac, šta je s njim? Najzad, zajedno putuju. Na svoje užasavanje, Kirbi uhvati sebe u razmišljanju da stranac ne bi trebalo da živi duže nego što njihov zajednički put traje. Eto, dokle ga je doveo prokleti kolt na bedru!

Znači hteo je da iskoristi ovog čoveka samo kao most do novog, drugog kraja. Osećao je da njegov saputnik poznaje put, to jest, bar ume da ga nađe, pa čak i noću. No šta stranac smeri, to Kirbi nije mogao ni da nasluti.

— Mister! — doviknu Kirbi nesigurnim glasom.

Vajat zaustavi konja i okrete se.

— Mister, imate li možda nameru da ovde... posetite grad?

— Svakako!

— Hm. Mora li to biti?

— Da ne želite da jašimo dalje?

— Ne — nasmeja se Rob nesigurnu — ali isto tako ne želim da negde svraćam.

— To od vas niko i ne traži — uzvraći Vajat, okrete konja i odjaha. Kirbi ga je sledio na odstojanju. Šuma je postajala reda. Naišli su na proplanak na kome se nalazilo više kuća. Čovek iz Misurija je išao prema njima. Kirbi se zaustavio na ivici šume i gledao za njim. Nebesa! Od odlazi, a tako mu je potreban. Nikada ne bi sam našao put za Montanu...

Mladić je neko vreme čekao. Ona da vide kako njegov saputnik nestaje

između kuća. Čuo se lavež pasa. Kirbi oseti neprijatnu jezu. Osećao se, ovako sam, užasno. Najradije bi ga sledio. Sa odlaskom ovog neobičnog čoveka kao da je sve otišlo: stara sigurnost i osećanje da nije tako strašno usamljen.

„Ne vraća se!“ dobovalo je u glavi mladog begunca. „Ponovo sam sâm. Nikada neću ponovo naći takvog partnera u ovoj proklesnoj snežnoj pustinji.“ Prevalili su zajedno ogroman komad puta. Nikada Rob to sam ne bi postigao. Mogao je da pretpostavi koje rastojanje stranac može da prevali za dva tri dana ili sedmicu. Takav mu je čovek upravo bio potreban.

Nesvestan toga šta čini, Kirbi potera konja prema kućama. Iznenada zastade. Napred, na uglu, stajao je neki čovek. Kirbi bolje osmotri i prepoznađe ga. Lagano je kliznuo iz sedla i pošao napred. Čovek se ne pomače.

— To ste vi?

— Da, ja.

— Jeste li mene čekali?

— Možda. Hajdemo.

Rob ga je sledio. Vajat pođe prema jednoj kući. Pred vratima je stajao bradati čovek. Vajat pokaza na Kirbija.

— Ovo je moj pratilac. Idemo sada preko.

— Laku noć.

Maršal se uputi prema niskoj zgradi, na kojoj su vrata bila odškrinuta.

— Ovo je ambar. Tu možemo da prenoćimo.

Kirbi uđe.

— Uvedite i svog konja.

Desno na zidu visio je fenjer, koji je bacao oskudnu svetlost.

— Pored vrata je ibrik u kome ima još malo tople kafe.

Rekavši to, stranac se umota u ćebad i leže u slamu.

Bilo je još mračno kada se Kirbi trgao iz dubokog sna. Video je stranca na vratima. Vodio je konja u dvorište. Rob opazi da je životinja već osedлана i da se čovek penje u sedlo. U jednom skoku mladić izađe iz slame, umota pokrivače, uze sedlo u rukama, koje su još drhtale od sna, nabaci ga na leđa svog konja. Kada je izašao u dvorište, stranac je već bio otišao. U kućama je još vladao mrak. Kirbi je grabio prema proplanku i ivici šume. Njegov saputnik je upravo ulazio u šumu prema severozapadu. Mladić ga je sledio. Kada mu se približio, ovaj uspori. Neobičan par jahača nastavio je put prema severu. Jahali su dva dana. U kasno po podne na horizontu se ukazale obrise nekog grada. Kao tamnosive mrlje nazirale su se kuće na blještavo belom snežnom pokrivaču.

Čovek iz Misurija je krenuo prema naselju. Što su mu se više približavali, utoliko je nemir u mladiću bio veći. Nije smeo u grad. Kada su stigli do prvih kuća, mrak je već osvojio. Vajat je išao dalje. Kirbi je uvukao glavu u ramena i podigao kragnu. Bilo je suviše hladno da bi neko mogao da primeti dvojicu noćnih jahača. Svako ko je uopšte morao da izađe, gledao je da se što pre dokopa tople peći. Oštar vetar koji je duvao dok su jahali glavnom uli-

com odlično je odgovarao Robu. Niko se neće obazirati na njih.

Kada je podigao pogled, ugledao je, na svoje užasavanje tablu: „Šerifska kancelarija”!

Dakle tu sedi prvi čovek, koji ga vreba. Možda već danima izlazi na trem i ostrim okom motri ko dolazi u grad. Doduše, tako nije bilo, ali je nemirna savest mladog Kirbija potpirivala maštu u tom pravcu.

Čovek iz Misurija kliznu iz sedla pred jednom konjušnicom. I Kirbi sjaha, gundajući:

— Za tako nešto ja nemam novca.

— To sam i mislio — uzvрати čovek iz Misurija, prihvati uzde i povede Robovog konja u dvorište konjušnice.

Mladić je stajao u mračnoj senci susedne kuće kada se stranac pojavio.

— Šta sad? — mrmljao je. — Za prenoćište takođe nemam novca.

— Možda je vlasnik meka srca prema takvim pticicama i daće vam besplatno prenoćište u nekoj sobici u potkrovlju.

Kirbi se ukoči. Lice mu je bilo kao zaleđeno:

— Šta ste rekli?

Vajat ga odmeri.

— Još je i osetljiv, vidi ti...

Ušli su u predvorje jednog takozvanog hotela. Vlasnik je hodao u debelim papučama, uvijen u još debli šal. Oko njega se širio oblak jevtinog duvanskog dima. Upravo je prišao stolu za kojim je sedeo pijani gost.

— Kako stoje stvari, mister? — pitao je debeljko, bacivši samo usputan pogled na dva nova gosta na vratima. — Hoćete li platiti ili ćete dobiti porciju dobrih batina?

Čovek podiže glavu. Pogled mu je bio staklast od pića.

— Šta se desilo? Jesi li poludeo, džibronjo? Daću ja tebi...

Kafedžija je već unapred stegao pesnicu. Pijanac je za trenutak bio ošamućen udarcem, a onda nasrnuo. Drugi udarac ga je malo otreznio. Pošao je prema vratima, gde ga je poslednji udarac ozlojeđenog debeljka stigao i bacio u sneg.

Kirbi je posmatrao scenu poluzatvorenih očiju. Imao je neodoljivu želju da tom masnom, podbulom čoveku skoči za vrat. Ne zbog toga što je žalio pijanicu, nego što je osetio iznenadnu mržnju protiv vlasnika, koji se tako grubo odnosio prema ljudima. Zar tog lupeža da moli da mu dâ besplatan smeštaj u sobici pod krovom. Nikada! Prkos koji je život slomio u ovom mladom čoveku, nekada punom nade, buknu svom žestinom. Okrenuo se i pogledao prazan sto, za kojim je trenutak ranije sedeo čovek, koji je sada ležao u snegu. Pošao je prema stolu. Kafedžija mu doviknu:

— Hej, momče, verovatno ti imaš čime da platiš?

Kirbi se ukoči. Vajat koji je stajao na vratima i video mladićeva leđa, spazi kako mu se ramena podižu i čitava pojava odiše otporom i odbranom.

— Ja baš ne marim da ljudi jednostavno sedaju za glavne stolove. Je li jasno? Ko baš želi da sedi, neka izvoli uz šank.

Rob Kirbi načini prvu grešku. Okrenuo se prema šanku i rekao metalnim glasom:

— Čudne običaje imate ovde.

— Da, tako misle mnogi momci, koji bolje da ovamo i ne svraćaju.

Vajat je posmatrao ostale goste. S leve strane sedela su dva čoveka srednjeg rasta u kaubojskim odelima. Lica su im bila ogrubela od sunca i vetra, a šake snažne. Za opasače su im bili zadenuti blistavo izglaçani i čisti revolveri. Iza njih, za jednim prilično velikim stolom, sedela su četiri gosta i igrala poker. Bradonje u krznenim kaputima. I oni su nosili teške revolvere, a opasači su im bili načičkani municijom.

Levo od vrata sedeo je jedan čovek sam. Bio je visok i ne baš plećat. Uprkos tome delovao je veoma snažno. Kosa mu je bila kovrdžava, a brkovi bujni. Odelo ovoga gosta je bilo veoma uredno i lepo. Smeđe odelo iz Bostona bilo je gotovo novo, a košulja blistavo bela. Još napadnije delovala je kravata duginih boja. Preko svega toga nosio je ukršten opasač, načičkan mecima i dva, prilično nisko opasana kolta sa drškama kitnjasto ukrašenom slonovačom. Iako je u lokalu bilo i drugih gostiju, ovaj se Vajatu učinio najinteresantnijim.

U tom trenutku kafedžija izađe za korak ispred šanka.

— Hej, momče, ti si prilično nadmena njuška. Ne poznaješ još običaje u Okleju. Čini mi se da je vreme da ti se pokažu.

Kirbijeve oči su sevale:

— Ostanite iza šanka, mister.

Džoni Tab, debeli kafedžija, pogleda Kirbija iznenađeno:

— Ovaj se ponaša kao revolveraš. U redu, i za takve imamo leka!

Od tog trenutka sve se odvijalo munjevito. Tako munjevito da je teško čak i opisati.

Dva plećata momka u kaubojskim odelima potegoše koltove. No, nisu

uspeli ni da ih sasvim izvuku iz futrole, a Kirbijev revolver je već bio na gotovs.

U paklenom tempu odjeknuše tri pucnja, jedan za drugim. Sva tri je ispalio čovek iz Misurija iz velikog revolvra koji je držao u levoj ruci. Veliki oblak barutnog dima dizao se do tavanice.

Kirbijev kolt je odleteo čak do vrata. A revolveri dvojice u kauboj-skim odelima našli su se na podu kraj šanka. Tri hica — tri pogotka!

U lokalu je vladala mučna tišina. U to povika čovek u elegantnom odelu iz Bostona:

— Sto mu gromova, to je Vajat Erp!

Kirbi podiže ramena, okrete se i pogleda prema vratima. Bila su zatvorena, a ispred njih nešto ukoso, stajao je njegov pratilac, koji je ispalio ona tri gotovo nestvarna hica i sada mirno duvao dim iz cevi svog velikog revolvrea.

Elegantni gost je odgurnuo sto i poskočio.

— Vi ste Vajat Erp! Do sto đavola, znam da je tako! Video sam vas dole u Vičiti, kada je Manen Klements uneo nemir u grad. Nebesa, ala je to bila pucnjava. Ovo što ste nam ovde upravo priredili takođe je bilo prvoklasno! Ovo se zove prijatan početak večeri. Tab, stara ispičuturo, donesi još dve porcije jela i dva viskija za Vajata Erpa i njegovog prijatelja.

Zatim se krupnim koracima uputi prema čoveku iz Misurija da mu stegne ruku.

Vajat ispod oka odmeri Roba. On je stajao kao kip i gledao ga zapanjeno.

U to ljubazni brka ponovo doviknu:

— Tab, jesi li gluv, stara ispičuturo. Ovo je Vajat Erp! Ako pak ne veruješ, onda razmisli malo da li si do sada u životu sreo ovakvog strelca!

Vajat je primetio da se na levoj strani grudi elegantnog gosta, ispod poluotvorenog kaputa svetluca šerifska zvezda.

— Ja sam Baz O'Brajan, šerif u ovom žalosnom mestu. Veoma se radujem, mister Erp.

Uhvatio je Vajata za ruku i vukao ga prema svom solu, dovikujući preko ramena:

— Tab, brzo. Mrdni već jednom!

Konačno debeli kafedžija, koji je sve vreme stajao razrogačenih očiju i otvorenih usta, krete prema vratima koja su vodila u kuhinju.

Barutni dim se još uvek osećao u lokalu.

Dva kauboja su smeteno gledala u slavnog maršala, koji se tako iznenađeno pojavio među njima. Bojažljivo su posmatrali svoje koltove na podu kraj šanka. Tek kada su uhvatili šerifov ohrabrujući pogled, usudili su se da podignu oružje, a onda uhvate maglu.

Samo je još Kirbi stajao na sred lokala. Kada je šerif O'Brajan najzad okrenuo glavu prema njemu, Rob poblede.

— Dođite već jednom! — doviknuo mu je čuvar zakona, a zatim se obratio Vajatu. — Šta li mu je? Da ga pucnjava nije paralizovala? No, kad neko jaše sa Vajat Erpom mora da bude spreman na takve brze akcije. Vi ste, maršale, to tvrdim smelo, spasli život mladiću. Ona dva momka su od tvrdog drveta. A tamo po-

zadi sedi za kockarskim stolom Džef Rork, koji bi se veoma brzo umešao. — Hodite, mladi čoveče. Možete zahvaliti maršalu što vam je izbio pucaljkicu iz ruke, inače, svašta bi bilo.

Kirbi lagano obori ramena. U glavi mu je dobovala samo jedna misao: On je Vajat Erp! Opasni Erp iz Dodž Sitija! Nebesa, zar je tako nešto moguće? Zar je baš sa ovim, najopasnijim od svih vukova, dani- ma jahao zajedno kroz sneg i meću- vu ovamo u Oklej? Sa njim je hteo da ide gore u Montanu. Njega je hteo na kraju puta da ubije...

Šta li će se sada dogoditi? Kao male usijane strele proletele su mu misli kroz glavu. Šta će sad biti? Maršal je sada znao njegovo lice, odelo, konja — sve! Samo mu nije znao ime. Možda je već čuo za ubi- stvo? Ne, nije mogao. Ko bi mogao da mu kaže? No, zar Vajat Erp nije bio poznat i po tome da sve veoma brzo sazna. U svakom slučaju tako važne stvari kao što je ubistvo šerifa.

Konačno, Garden Siti i nije bio tako beznačajan mali grad. Nalazio se na svega pedeset milja istočno od Dodž Sitija. Iako je Rob već nekoliko puta bio u Dodžu, nijednom nije uspeo da vidi maršala. Oca je, naravno, lagao. Čak je i Heleni pričao da je govorio s njim...

Sada je sedeo tu širokih ramena u tamnom kožnom kaputu, sa šeširom navučenim na čelo. Njegove tamno plave oči bile su zaklonjene obodom, tako da je bilo teško utvrditi u kom pravcu gleda.

Danima je sa tim čovekom, koji mu je bio ideal, jahao kroz Kanzas.

Nova misao uvrežila se u Robovoj glavi. Da li ga ipak maršal poznaje?

Zna li da je on ubica šerifa? Možda ipak nije slučajno ušao u onu platin- sku kolibu?

Nebesa! On se doista prilično iz- nenada pojavio u kolibi! Što je Rob duže u tom pravcu razmišljao, utoli- ko mu se ta mogućnost činila vero- vatnijom.

Najzad, znalo se da je u sve uspe- vao da pronikne, taj opasni i nepoko- lebljivi čuvar zakona. Ako je otkrio neki trag, sasvim sigurno nije slu- čajno banuo u kolibu. Možda je to bila samo priča da se uputio u Mon- tanu. Šta li smeru s njim? Zašto ja- ši s njim kroz prostranu snežnu pu- stinju? Da možda nije hteo da ga na taj način dokrajči? Čemu uopšte sve to? Zbog čega sada ne sedi za šeri- fovim stolom okrenut leđima? Zašto je seo za drugi kraj stola da ga Rob može da vidi?

Zbog čega?

Mladi ubica nije mogao da zna da su sve te crne misli bile proizvod njegove nečiste savesti.

Kada je čovek iz Misurija podigao pogled, Rob oseti kako ga nešto hladno prostreli kroz grudi.

Nebesa, on me prozire! On može da prođe u mene, u moje misli. Ako do sada nije ništa znao — sada si- gurno zna!

Najzad oko maršalovih usana za- igra osmeh.

— Dođite, konačno, samo podigni- te prvo svoj kolt.

Kirbijeva oduzetost popusti. La- gano se okrenuo i nesigurno stegao šaku oko hladne drške, ponovo mu sinuše kroz glavu mračne misli. On mi je izbio oružje iz ruke, ne zbog toga da me spase gluposti. Učinio je to da bi me uništio. Na svoj sopstve- ni način. Hoće da me ogromnim,

obilaznim putem odvede na vešala. Tako nešto se već čulo o njemu u Garden Sitiju. Preko hiljadu milja je vukao jednog ubicu do cilja. Zar nije Džeka Donegana vodio od Vičite, zaobilazno, čak do Šeridana. Zar nije gonio i Bila Hugetera, poznatog teksaškog razbojnika, kroz ceo Teksas i Oklahomu? Rob se toga dobro sećao. Sećao se kada su pred gradskom većnicom ljudi to prepričavali. Znači, tako stoje stvari. Trebalo bi sada da podigne kolt i ispali dva hica. Jedan u Vajat Erpa, a drugi u šerifa. A onda da uhvati maglu!

Ali kuda?

Ako bi ubio Vajata Erpa, sati bi mu bili odbrojani. Nezavisno od toga što bi guverner digao kuku i motiku da nađe ubicu poznatog maršala. Bez obzira na to, bio bi gotov, jer u Dodž Sitiju ima nekoliko ljudi koji bi ga gonili do pakla. Na primer, Dok Holidej, hladnokrvni revolveraš i kockarska ajkula. On bi sigurno krenuo u poteru. I Bat Masterson takođe. Bez sumnje ima veliki broj ljudi koji ne bi hladili sedlo pod sobom dok ne bi uhvatili ubicu velikog Vajat Erpa. Rob grčevito steže dršku revolvera. Osećao se pretučen kao pas. Uхваćen u kljuse kao progonjena zver.

— Dodite već jednom — doviknu O'Brajan. — Pečenje samo što nije stiglo. Bar bih savetovao debelom Tabu da stigne brzo!

Rekavši to, izvukao je kolt i opalio u tavanicu. Vajat podiže pogled na gore i vide kroz duvanski dim stotine rupica na tavanici, koje su poluljudi gosti izbušili vrelinom olovom.

Kuhinjska vrata se otvoriše.

— Odmah, šerife, odmah! Već je skoro gotovo!

— Daj nam bar piće, debeli!

Rob se lagano približavao stolu, Vajat ga pogleda.

— Sedite.

O'Brajan mu doturi stolicu.

— Smestite se, mladi čoveče. Rađuje me što sam vas upoznao. Mora da ste uprkos brzom potezanju oružja, dobar momak, inače vas Vajat Erp sigurno ne bi poveo sobom na put.

Kirbi se sruči na stolicu i usiljeno osmehnu.

— O tome nema govora, šerife. Nije me poveo, ja samo jašim uz njega. Nego moje ime je Bob, Bob Skort.

U istom trenutku mladić je hteo sam sebi da opali šamar. Zar je mogao da bude tako bezuman i predstavi se imenom šerifa koga je ubio?

— Skort? reče O'Brajan i protrlja brkove. Čini mi se da sam to ime već negde čuo. Ol rajt, ja sam Baz O'Brajan. Pružio je desnicu, koju mladić, ustežući se, prihvati.

Kako je sve sada drugačije izgledalo.

Pre kratkog vremena jahao je glavom uvučenom u ramena kraj šerifske kancelarije i bio uveren da ga čuvar zakona već poznaje, da ga vreba i da će, čim se bude pojavio, poćegnuti revolver!

Sada sedi s njim za istim stolom, a preko puta njega niko drugi do veliki Vajat Erp. Nebesa, da to znaju ljudi iz Garden Sitija! Braća Šelum, Helen, njegov otac! Bile su to lude misli koje su mladom ubici prolećale u tom trenutku kroz glavu.

Strah koji je mladi Kirbi osećao prema maršalu bio je posle treće čase kao rukom odnesen. Čak mu se izazovno osmehivao i upitao:

— Šta mislite o jednoj maloj partiji karata, maršale?

Erp odmahnu glavom.

— Čudan ste vi momak. To što ne pijete ni rakiju ni viski, ne zameram van. Ali to što ni karte ne marite, to mi je baš glupo.

Vajat ustade, baci novac na sto i dade kafedžiji znak. Baz O'Brajan naglo vrati novac.

— Ne ovde, prijatelju! Ja sam vas pozvao. Konačno, učinili ste mi veliku čast. U ovom zabačenom brlogu čovek nema baš često priliku da sedi za stolom sa tako poznatim čovekom.

Čovek iz Misurija se zahvali i pođe. O'Brajan je gledao za njim.

— On je stvarno jedinstven momak, Bob. Ali to je bio i kada sam ga prvi put video pre mnogo godina.

Kirbi klimnu šerifu glavom i promrmlja:

— Veliko vam hvala, mister O'Brajan. — Zatim se uputi prema šanku gde je Erp stajao.

— Jašimo li dalje?

Vajat, koji je za celu glavu bio viši od mladića, nasmeši se krajičkom usana. Posmatrao je Kirbija ispod oka.

— Ne, Bob, prvo ćemo da odspavamo.

Kirbi se smešio. Osetio je nešto toplo u grudima. Najzad je imao sve što je godinama priželjkivao. Sada je sa tim Vajat Erpom, junakom svojih mladalačkih snova, jahao zajedno stotine kilometara ka severu. Ni jedan mu vetar nije bio suviše oštar, najsurovija hladnoća podnošljiva, a najžešći napor, gotovo šala.

No, o tome sada ne sme da misli. Sve je propalo. On je prokockao svoj život, nalazio se u bekstvu, jer je

izigravajući velikog kockara i revolveraša, ubio čoveka koji je samo hteo da se uhvati za naslon stolice. Prokockao je svoj život i radi toga što je u nastupu bezumlja ubio malog šerifa Eda Skorta...

Okrenuo se, izvadio pribor za pušenje i zavio cigaretu. Kada je hteo da kresne šibicu o ivicu šanka čuo je maršalove korake. Čuo ih je sasvim razgovetno. Među hiljadama bi poznao njegov hod.

— Hajdete, Skort — trže ga iz maštanja O'Brajanov glas. — Pustite ga da ide. On je osobenjak. Možda tako mora da bude. Poznavao sam starog guvernera iz Kentakija. Gospode, ala je to bio čudan momak. Gotovo sam uveren da su svi ljudi koji su izuzetni po svojim sposobnostima u isto vreme i osobenjaci. Mislim na one koji su nešto postigli.

Kirbi se osloni na lakat i pogleda šerifa:

— Šta je on postigao? — izlete mu.

Šerif ga iznenađeno pogleda.

— Pa, slušajte, on je u svakom slučaju čovek koga svako u Sjedinjenim Državama poznaje.

Rob klimnu glavom i snažno udahnu vazduh. Ponovo je osetio svoj stari borbeni, oštar duh, koji je hteo sada da potisne. Lagano se okrenuo prema kafedžiji i upitao:

— Gde mogu da spavam?

— Imate sobu kraj maršalove.

Duboki mrak je još pokrивao grad, kada su obojica izjahala iz dvorišta konjušnice. Kirbi, koji je izjahao

napred, zastade. Na ulici je stajao neki čovek. Levo na grudima blistala mu je zvezda. Kirbi proguta pljuvačku. Ruka mu nesvesno kliznu prema revolveru. U to začu O'Brajanov glas:

— Danas sam izuzetno rano ustao!

Prišao je bliže i rukovao se sa obojicom.

— Srećan put, mister Erp! Kada se budete vraćali u Dodž, ako prolazite kroz Oklej, posetite me svakako.

— Rado — uzvratil Vajat i vinu se u sedlo.

Kirbi je sledio njegov primer. Jahali su duž mračne glavne ulice prema severozapadu. Pre nego što je svanulo sneg je ponovo počeo da veje. Krupne pahuljice su poigravale u vazduhu, zasipale im lice i pokrivale odela, šešire i konjske grive. Ako je Kirbi poverovao da će Erp posle večeri u Okleju biti govorniji, prevario se. Čovek iz Misurija je ćutke jahao kraj njega na svoj neobičan način, blago nagnut napred, s desnicom na vrhu sedla, a levom rukom blizu drške velikog revolve-ra, koji je poslovično brzo mogao da potegne. Ispod navučenog oboda posmatrao je teren.

Jahali su preko Kolbija i Berd Siltija — ka granici. Samo jednim malim delom puta jahali su kroz državu Nebraska, kako bi došli do severne strane Kolorada.

Jutro je bilo ledeno. Dva jahača su upravo ostavila za sobom na dve milje smrznuti potok, kako iznenađeno na severoapadu ugledaše veću grupu jahača. Kirbijeva ruka pođe prema pušci zadenutoj u futrolu kraj sedla s desne strane.

Vajat ga samo pogleda prekorno.

— Ostavite oružje gde jel

Kirbi razvuče usta:

— Hej, pa tamo ide sedam jahača. Davo bi ga znao, možda su to banditi?

— Sasvim moguće. Ovde u ovom kraju ima dosta graničnih razbojnika.

— Ozbiljno?

— Upravo ovde sam pre nekoliko godina naleteo na grupu takvih lupeža.

Kirbi isturi bradu. Oči su mu sevale. Dakle, biće borbe. Nebesa, pa on je borbu uvek i tražio. Borbu revolverima. Čelo mu se orosilo znojem. Vajat pogleda iznenada pobledelo lice mladića.

— Šta se dogodilo? Ne plašite se valjda?

— Plašim? Ne nipošto. Ne znam ni sam šta mi je...

— Pa, nedavno ste veoma brzo i spremno potegli.

— Da, ali to je ipak bilo nešto drugo. Šta ako nas ovi lupeži bez reči i opomene jednostavno likvidiraju?

Vajat je posmatrao jahače:

— To im baš ne bi lako pošlo za rukom.

Tog trenutka Kirbi ponovo oseti sigurnost koja je zračila iz maršala. Lice mu se ponovo zarumene, napregnutost popusti, a samouverenost vrati.

— Bez obzira, ima ih sedmorica.

— Da kada bi se nebo srušilo — uzvratil maršal — onda bi svi pomirali. — Kirbi se resko nasmeja i nastavi da jaše pola koraka iza Erpa. Grupa jahača se već približila na puškomet i zaustavila konje. Čovek crvena lica, zdepast, povika koliko ga je grlo nosilo:

— Nadam se, momci, da nam nećete stvarati teškoće. Dakle, dvadeset po čoveku, deset po konju!

Vajat nastavi da jaše.

— Hej, stojte! — vikao je crveni.

Vajat je jahao dalje.

Kirbi ga je sledio u istom tempu. Nije do duše bio siguran da bi dalje mogao da ide, da ga konj nije nosio.

— Stanite! Odmah da ste stali!

Vajat je mirno jahao dalje.

Na to čovek izvuče pušku iz futrole.

Kirbi oseti kako mu se koža ježi. Nebesa, je li maršal poludeo?

Tek na sedam jardi od grupe jahaća, nagnuo se malo preko sedla, dodirnu ivicu šešira i spustio ruku kraj drške svog „Bantlajna”. Kirbi ga je netremice posmatrao.

— Rekao sam da stanete — odbrusi čovek crvena lica.

— Pa, stali smo — uzvрати mu maršal mirno.

— Hm — siktao je crveni. — Sada, sada si stao, burazeru! Ali, čekaj samo, proći će te volja za hrabrošću! Ja sam Džim Stritmaster!

— Aha — promrsi Vajat krajnje ravnodušno.

Džin razrogači oči.

— Šta sada to znači? Ne pretvaraj se da ne znaš ko sam?

— Znam tačno. Ti si Džim Stritmaster, to si mi upravo rekao.

Lupež je disao astmatično.

— To se zove drskost. Neopisiva i nečuvena drskost. Ja sam Džim...

— ...Stritmaster — prekide ga Erp. — Znam već!

Čovek isturi glavu kao bik.

— Dosta sad, čoveče, inače ćete ležati u snegu sa rupama u trbuhu! Ja sam Džim Stritmaster, vođa graničnih lovaca na novac!

— To sam i pomislio. Tako nekako sam i zamišljao šefa ovakve bande.

Kirbiju zastade dah. Nije skidao pogled sa Stritmastera. Nebesa, ako sada bude dao znak, momci će pripucati. No, čovek iz Misurija je izgleda bio bez nerava. Nasmejao se banditu u lice i izvukao iz džepa jednu od svojih crnih „virdžinija” cigara.

Stritmaster ga je gledao kao neku neobičnu zver. Takvog čoveka do sada nije sreo. Doista ne. Nije znao ni za šta drugo do da vidi kako izaziva strah kod drugih. Da taj strah nije baš on izazvao, nego njegovih šest naoružanih, surovih pratilaca, to mu nije padalo nikada na pamet.

Nadmeno se obratio svojim ljudima:

— Džo, Džim, Ed! Slušajte dobro šta vam govorim. Ako ovaj momak kaže još jednu jedinu nedoličnu reč, skinite ga iz sedla!

Vajat mirno siđe s konja, pusti uzde da padnu u sneg, prekrsti ruke na grudima i zagleda se u oblak dima iz svoje cigare.

— Slušaj sada ti mene, Stritmaster. Dajem tebi i tvojim momcima tačno jedan minut. Ako posle toga ne budem video vašim konjima leđa, bišeš prvi koji će pasti u sneg.

Lice vođe bande obli rumen od gneva.

— Jesi li sišao s uma, čoveče? Imam iza sebe šest ljudi.

— To vidim i sam. Ja sam rekao da ćeš ti biti prvi, koji će pasti u sneg. Koga ću još od one šestorice da skinem, još ne znam.

Kirbija je izdao strpljenje. Kolt mu se stvorio u ruci.

— Ne pucajte! — viknu Erp.

— Ako ja ne budem, oni će sigurno.

Da, pucali su. Dvojica pratilaca potegla su revolvere iz futrole i pucali. U istom trenutku oglasio se i Vajatov veliki „Bantlajn”. Dvojica strelaca se srušile iz sedla. Jedno od njihovih zrna zakačio je Erpov kaput na ramenu i okrznilo mu čak kožu.

— Ruke u vis!

U Vajatovim rukama stajala su dva revolvera.

— Stritmaster, reci svojim ljudima da podignu ruke!

Inače crveno lice šefa bande, imalo je sada pepeljavu boju od straha.

— Da podignu ruke? Zbog čega to? Ne pada mi na pamet. Još uvek nas je petorica protiv dvojice. Pet...

Nije završio rečenicu. Debeli bandit je najednom osetio užasan strah od visokog čoveka u kožnom kaputu. Gledao ga je kako stoji odlučan i miran. Samo su mu tamnoplave oči preteći sevale.

Nije samo vođa bio fasciniran. I njegovi ljudi takođe.

— U redu, još vas je petorica. Pre pola minuta bilo vas je sedam. Za deset sekundi biće vas trojica ili možda čak dvojica.

— I ti ćeš onda poći s nama — rugao se ne baš ubedljivo vođa.

— To ćemo još videti — ledeno mu uzvratilo Erp.

Prošlo je tih pet sekundi.

Maršal otkoči revolver:

— Dole s konja!

Reči odjeknuše kao kuršumi. Dva starija čoveka lagano kliznuše iz sedla.

— Napred! — naredi Vajat oštro.

Na to i ostali siđoše s konja. Ma koliko mu bilo teško, najzad poslednji kliznu i Stritmaster.

— Bacite opasače!

Banditi su ga gledali besno.

— Slušajte ljudi, nemate nikakvih šansi!

— Imamo! U svakom slučaju vodimo te sobom u pakao.

Na to Vajat stupi dva koraka napred. Rekao je oštro i hladno, ne pogledajući bandite.

— Bob, uzmite im opasače!

Kirbi se odmah dađe na posao. Izvukao je banditima revolvere iz futrola i bacio ih što je dalje mogao. Kada se približio vođi, ovaj siknu:

— Da se nisi usudio, momče. Sateraću te u zemlju!

Kirbi ga pogleda u oči i zastade.

— Napred! — dopro mu je do ušiju maršalov zapovednički glas.

Mladić uvuče glavu u ramena i priđe vođi. Naglim pokretom mu je izvukao revolver i zamahnuo. Oružje odlete daleko u sneg.

— Vucite se tamo! — maršal pokazao desno prema proplanku, ne ispuštajući oružje iz ruke.

Dva starija lupeža spremno pođoše. Namrštena lica sledili su ih i ostali.

— I ti takođe, Stritmaster!

— Ja ostajem!

— Ići ćeš, ili ćeš umreti tu gde stojiš!

To se banditu očigledno nije dopalo. Pošao je za ostalima.

Držeći ih na nišanu, Erp naloži svom pratiocu:

— Hajde, Bob, vežite njihove konje jednog za drugog.

Kada je mladić to obavio, čovek iz Misurija mu doviknu:

— Napred, brzo! Uzmite prvog konja i uzjašite svog!

Gotovo u istom trenutku vinuli su se u sedla.

Žurno su grabili napred. Konji bandita, jurili su s njima praćeni očajničkim dozivanjem vlasnika. Tek nekoliko milja dalje prema severozapadu maršal zaustavi svog konja, a onda odveza konje sedmorice razbojnika.

Kirbi ga je radoznalo posmatrao.

— Zašto ste pustili konje?

— Pa nisam ih ni poveo da bi ih zadržao. Samo sam hteo da sprečim razbojnike da odmah krenu za nama. Konačno, nije baš mnogo prijetno imati za leđima sedam divljih pasa.

— Sedam? Pa dvojicu ste ustrelili?

— Ustrelio? Vi mora da imate veoma loš vid, Bob. Nisam siguran da će lovcima na bivole takav čovek biti potreban.

— Znači, samo ste ih ranili?

— Odjašite natrag. Garantujem vam da devet milja dalje prema jugoistoku sedam ljudi hoda kroz sneg...

Kirbi se smešio. Zavio je cigaru i zagledao se u sneg.

— Vi ste vraški opasan čovek, Erp!

— A vi prilično glup.

Mladić naglo okrete glavu.

— Kako to mislite?

— Vi ste nedopustivo nervozni.

— Ne razumem vas baš najbolje.

— Razumete vi mene sasvim dobro.

Da, Bob Kirbi ga je veoma dobro razumeo. Znao je da maršal misli na naglo potezanje revolvera u salunu u Okleju. No, sve se ono što je divlji mladić mislio do Okleja, raspršilo kao mehur od sapunice. Sada je znao s kim jaše. Sav njegov ogroman prkos nije mu bio dovoljan da se suprotstavi Erpu. To jest, da

mu protivreči. Zbog toga je ćutao: Osim toga, znao je da Vajat u pravu. No, on će s njim jahati do Montane, a onda...

A onda?

Rob Kirbi nije hteo na to da misli. Bila bi vraški teška stvar ubiti maršala. A da se odvoji od njega? To je pak bilo suviše opasno. Kad Erp bude saznao s kim je, u stvari, jahao, slediće ga sigurno. A opasnijeg gonioca nije postojalo koji bi mu mogao biti za petama. Dakle, mora da ga ubije. Nije imao drugog izbora. Maršal će kad tad naići na poternicu raspisanu za ubicom šerifa Garden Sitija. Onda je gotovo.

Mladić je brzo odbacio takve misli. U stvari, takve misli su ga posle Okleja sve manje obuzimale. Svesno ih je odbacivao. Prvo moraju da stignu u Montanu. Pomišljao je da bi bilo divno da je Montana udaljena i svih sto hiljada milja...

Jahali su dalje prema severozapadu. I u Vajomingu je bilo snega. Skrenuli su malo istočno i prošli pored Čejena. Išli su prema Čagvateru.

Pred njima se prostiralo ogromno snežno prostranstvo oivičeno na zapadu visokim Larami planinama, koje kao da su dosezale do samog neba. Nebo nad planinama bilo je ružičasto.

Doista je prava ludost jahati po ovoj ubitačnoj hladnoći, kroz ovu usamljenu belu pustinju, na sever, razmišljao je mladić. Bio je u bekstvu, pa ipak.

Šta li čoveka iz Misurija to goni napred? Zar je doista bio tako neumoran i nepokolebljiv? Zar je moguće da jaši tako daleko na sever samo radi toga da bi u planinama Montane lovio?

Možda nekog sledi?

Pomisao da baš njega goni, to jest ubicu šerifa iz Garden Sitija, mladić je odavno odbacio.

U podne je Kirbi primetio da njegov pratilac ne ide ka planinama, nego oštro skreće ka severu. A baš na severu nalazio se grad Čagvater. Kirbi je odahnuo sa olakšanjem kada je maršal obišao Čejenu. Veliku, opasnu Čejenu sa čuvenim šerifom Lambertom, koji sigurno ima u fioci svog pisaceg stola njegovu poternicu, a možda čak i na zidu šerifske kancelarije.

Sada čovek iz Misurija skreće prema Čagvateru. A u tom gradu je šerif Kirk Ferguson. To je Kirbi tačno znao. Ferguson je godinama bio šerif u žestokom gradu Santa Fe pre nego što je prihvatio posao u Čagvateru. Iako je ovo bio zabačen grad, svi na zapadu su znali gde je Ferguson i kako se zove grad u kome radi.

Ni po koju cenu neće jahati u grad. U podne su već spazili široki trag u snegu.

— Šta je to?

— To je put za Čagvater. Svakog dana ovuda saobraća poštanska kočija od Goldsmita.

— Svakog dana?

— Da.

— Zar ste i ovde već bili?

— Da.

Time je i ovaj kratak razgovor bio završen. Sat kasnije Kirbi na horizontu opazi obrise grada. Kuće su

odudarale od beline snežnog pokrivača.

Rob zaustavi konja. Prosto je nemoguće da jaši dalje. Bilo je to isto kao da je u po bela dana ujahao u Vičitu, Dodž Siti ili neki sličan grad.

Čovek iz Misurija je jahao dalje. Čak i onda kada je primetio da je njegov pratilac zastao. U mladiću se javi bes. Neobuzdano je povikao:

— Erp!

Vajat zaustavi konja. Lagano je okrenuo glavu. Kirbi se nagnuo preko sedla i gledao ga ljutito. Kopita njegovog konja duboko su se zarila u sneg.

— Zašto me ne čekate?

— Šta se dogodilo?

— Hoću malo da se odmorim.

— Pa, odmarajte se posle.

Čovek iz Misurija obode konja. Kirbi polete za njim.

— Hej, Erp, Vi ste prokleta tvrdo-glavi. Podsećate me na neki način svojom upornošću na Indijanca.

— To me uopšte ne vređa. Naprotiv.

— Zbog čega ne možemo malo da predahnemo?

— Zato što je to besmisleno. Samo nekoliko milja ispred nas je grad...

— Ali ja hoću da se odmorim.

— Izvolite, samo...

Vajat nastavi da jaše. Kirbi je zastao.

Kada se maršal četvrt sata kasnije okrenuo, video je u daljini svog pratioca kako još uvek stoji na istom mestu gde ga je ostavio.

Čagvater je za ondašnje prilike bio već poznat i veliki grad. Poznat po zlu takođe. Bilo je skitnica, sitnih lopova, varalica koji su svoje dane provodili za kockarskim stolovima. Čak su i ugledni građani Čagvatera preko zime ubijali vreme kartajući se. Istini za volju, u Čagvateru je bilo i razumnih ljudi, ali su bili retki. Kirk Ferguson se nije ubrajaio među njih. Njegova dotadnja popularnost načinila ga je osionim. Osionim i neuviđavnim. Postao je slavan u Santa Fe. Slavu su mu doneli pobeda, nad brojnim banditima i mali rančeri koji su se obogatili trgujući stokom. Kada je došao ovamo, bio je već upola kralj. Znao je da svi znaju njegovo veliko ime i trudio se da ga znaju.

Da je nekada bio običan gonič na malom ranču u Novom Meksiku izgleda da je davno zaboravio. Sada je bio neograničeni gospodar grada Čagvatera u državi Vajoming. Brza desnica, čvrstina, odlučnost, a pre svega slavaljubivost doneli su mu ne samo položaj nego i veliko ime.

Stara šerifska kancelarija bila je smeštena u maloj drvenoj kući na severnom kraju glavne ulice. No, Ferguson je sve veoma brzo izmenio. Mala kuća na kraju ulice izgorela je dva dana pošto je novi šerif stigao. On sam proširio je glasine da su palikuće bili banditi, koji su time hteli da oštrog i opasnog novog čuvara zakona oteraju iz grada.

Naravno, nije dozvolio da ga oteraju. Naprotiv. Konačno, nije uzalud prevaleo dug put iz Santa Fe. Već nekoliko dana po njegovom dolasku počela je da se zida velika kamena zgrada u sredini glavne uli-

ce. Kada je bila gotova, bila je jedna od najlepših i najvećih građevina u Čagvateru. Mnogi su se pitali šta će šerifu takva i tolika zgrada. Kirk Ferguson je od svoje kancelarije načinio gotovo guvernersku rezidenciju, i tako se i ponašao. To što su tolika zgrada i takav stav bili neprikladni za šerifa u gradu nije ga ni malo uznemiravalo.

Bio je to čovek srednje visine, sivih, prodornih očiju kratkog, širokog nosa i oštarih crta.

Kada se spustio mrak, izašao je iz zgrade u kojoj je stanovao i uputio se u kancelariju.

— Heho, Dan — pozdravio je svog zamenika, koji je sedeo za pisacim stolom i očajnički se trudio da stavi na papir izveštaj o krađi u Džim Brenanovoj pilani.

Ferguson se dugo ogledao na velikom ogledalu na zidu. Ispitivački je posmatrao svoju dobro obrijanu bradu, a onda se lagano okrenuo:

— Ima li šta novog?

Krupni Dan Vinder promrmlja:

— Ne, ništa, gazda.

— Šta li to škrabaš?

— Ah, Brenanu su opet ukrali drva. Stalno mu krađu. Tužaka se bez kraja i konca. Baš bih voleo da znam koga to još interesuje.

— Samo ti piši svoj izveštaj, momče. Sve ostalo te se ne tiče. Kada kasnije budem navratio hoću da vidim sve čisto i u redu, jasno?

— Ol rajt, gazda!

Šta se uostalom ticalo ovog žuto-kljunca što će on, poštovani uvaženi gazda, njegov izveštaj spaliti u svojoj sobi; jednostavno strpati u peć? Sigurno da ga se ne tiče. Dan Vinder bi se sigurno prilično iznenadio koliko malo poštovanja njegov

gazda pokazuje prema njegovom, u znoju lica sačinjenom, izveštaju.

Nije to činio iz neke zle namere što je gotovo sve prijave i izveštaje trpao u peć. Najzad, to je bilo uprošćavanje posla, i smanjenje transportnih troškova. Pisma za guvernera, na primer, bacao je u korpu za otpatke. Osim toga, zbog čega bi on, šerif iz Čagvatera, žaleći se stalno na neke teškoće, postao neomiljen kod guvernera? Apsolutna besmislica koju je trebalo izbeći. No, tako nešto tumačiti ljudima kao što je bio njegov zamenik, bila bi takođe besmislica.

Zbog toga je Dan Vinder morao i dalje da se muči pisanjem izveštaja.

Šerif je stajao na tremu, izvukao iz džepa jednu od svojih omiljenih cigareta, kresnuo šibicu o zid i sa uživanjem uvlačio duvanski dim. Za trenutak je još ostao zagledan u žar cigarete, a onda prešao na drugu stranu široke glavne ulice.

Sneg koji je još jutros ležao na tlu kako paperje i delovao poput somotskog saga, bio je na sredini ulice stvrdnut kao led pod točkovima kola, konjskih kopita i čizama. Ferguson se pope na trem kuće preko puta svoje kancelarije i pogleda kroz prozor jako osvetljenog saluna. Žagor koji je vladao unutra dopirao je i na ulicu. Tada su se vrata oplepljena šarenim papirom naglo otvorila i jedan čovek teturajući se izašao na ulicu, a galama je postala jača. Čovek, koji je napustio salun, došao je, zanoseći se, do ivice trema i izmakao u stranu, kada je poznao šerifa. Dodirnuo je sa dva prsta obod svog šešira i oteturao se dalje.

Ferguson je gledao za njim i promrsio:

— Prokleti šljam.

Gospode, ala je mrzeo Čagvater. Kako ga je samo mrzeo! U Santa Fe sve je bilo drugačije. Sasvim drugačije.

U ovo doba su još svi prozori u tom divnom gradu bili osvetljeni. U velikoj, kao strela pravoj, glavnoj ulici gorele su brojne svetiljke i baccale žučkastu svetlost na tremove i kapije. Uopšte, Santa Fe je bio živ i prijatan.

Kirk Ferguson je u Santa Fe postigao sve što jedan gonič sa malo-ga ranča u Nju Meksiku mogao da postigne. Postao je šerif. Čak Veliki šerif, najznačajniji koga je ovaj grad ikada imao. Ali ne više.

Zar je želeo više?

Da. Nekadašnji gonič bio je veoma slavloljubiv i ambiciozan. Hteo je više, mnogo više. Hteo bi da postane uvaženi i ugledni građanin. Sanjao je o tome da postane predsednik opštine.

Ali to su mu građani iz ovog stalno rastućeg grada grubo uskratili. Santa Fe je prestao da bude nemirni i divlji grad kauboja i šerif, koji brzo poteže revolver, služio je u gradu više kao opomena i — uspomena na vremena koja su protekla. U društvo uglednih građana, nekadašnji gonič nije priman. Ma koliko se za to borio. Mnogi neuspesi na tom planu veoma su ga ogorčili.

U to je došla ponuda iz Čagvatera.

Čagvater? Gde li se on uopšte nalazi, mislio je u ono vreme Ferguson. No, ponuđena plata je bila odlična. Njegova brigada će biti kako da grad vremenom postane poznat.

Ferguson otpplunu mrzovoljno.

— Čagvater — promrmljao je sebi u bradu, krajnje prezrivo. Taj grad nije bio ništa drugo do hladno, mesecima snegom pokriveno mesto na obroncima Larami planina. Grad pun sitnih lopova, bandita, varalica i sitnih građana koji su uvlačili glavu u ramena kada bi ugledali šerifa. Međutim, ovde on ne samo da je pripadao gornjem sloju, ovde je bio gotovo kralj. Nije bilo nikoga u gradu ko je imao značajniji položaj. Čak ni predsednik opštine. Svi su uvažavali, pa čak se i pribojavali velikog Kirka Fergusona.

Uprkos svemu, nije bio zadovoljan. Nije mogao da preboli poraz koji je doživeo u Santa Fe. Najzad, i bilo je nešto drugo biti šerif u Santa Fe, Dodž Sitiiju, Vičitu, Denveru, Čejenu ili nekom sličnom gradu, umesto u ovom od boga zaboravljenom mestu — Čagvateru.

Fergusonu je ipak pošlo za rukom da svojim imenom učini ovaj gradić poznatim. Teško da se mogao naći čovek koji nije bar čuo za ime Čagvater. Čim bi se njega setio, istog časa bi pomislio i na velikog Fergusona. To nije došlo samo po sebi. Za vreme svog službovanja Ferguson je ovde likvidirao sedam velikih bandita.

Velikih? Jesu li svi doista bili veliki? Ko je uopšte od njih bio veliki bandit? Abe Kardviner da, on je bio višestruki ubica. U Čejenu je opljačkao jednu veliku banku, a gore u Blek Hilsu više puta izvršio prepad na poštanske kočije i ubijao vozače. Doista, Abe Kardviner je bio grozan momak. Kada je u po bela dana u glavnoj ulici Čagvatera likvidirao tog zločinca sa dva brza hica, postao je bogomdani šerif. Ostali lupeži ko-

je je uhvatio bili su beznačajni. To jest, u njihovim životima postojala je jedna jedina značajna činjenica, naime da ih je baš šerif Ferguson spetljao. To su novine danima naduvala i tako se stvar saznala u celoj zemlji. Svet je komentarisao: Ferguson je opet sredio jednog opasnog tipa...

Neki ljudi, koji su razmišljali dalje od nosa, pitali su se možda kako je moguće da su baš svi veliki lupeži dolazili u Čagvater i pružali priliku Fergusonu da ih baš on likvidira. No, na žalost, ljudi koji misle dalje od toplog čaja koji im se prijatno dimi ispred nosa i okrepljuje ih u ovoj nesnosnoj hladnoći, bilo je veoma malo.

Pošto je nekoliko trenutaka stajao na tremu, Ferguson uđe u salun. Pre nego što je gurnuo vrata, duboko je udahnuo vazduh i šepureći se kao paun, pošao kroz lokal pun duvanskog dima i alkoholnih isparenja. Mirisalo je na mokro krzno, na strugotinu kojom je pod bio obilata posut, tako da je čovek imao utisak da hoda po slami.

Kada se šerif pojavio sve se utišalo. Ljudi su tiše govorili, čašama se manje zvečkalo, a stolice se nisu tako grubo pomerale.

Ferguson je nabrao obrve i zadenio ruke za opasač. Kaput mu je bio raskopčan, tako da se videla drečavo žuta košulja i velika zvezda na grudima.

Lagano je prošao lokalom, kao kontrolor na železnici. Zastao je kod šanka i osvrnuo se. Za jednim stolom, pokrivenim čojom, u desnom uglu sedelo je više ljudi i igralo poker. Jedan od njih je bio Rob Kirby, ubica šerifa iz Garden Sitiija,

No, Kirk Ferguson nije bio u formi. To nije bio njegov veliki trenutak. Samo je preleteo pogledom preko mladića i zaustavio se na licu jednog čoveka, koji je stajao iza stola, naslonjen na zid i posmatrao igru. Bio je veoma visok, tamnopus, sa tamnoplavim očima. Imao je crni šešir natučen na čelo, crni kožni kaput, koji je držao ispod ruke i crvenu košulju.

Ferguson nije mogao da skine oči s njega. Pogled mu je kliznuo preko cele strančeve pojave i zadržao se na opasaču. Opasaču sa dve futrole. Desno je visio kolt četrdesetpet, dok oružje na levoj strani nije mogao da vidi.

Nebesa! Ovo lice mora da je već negde video? Da, sigurno ga je video. A to je moglo da bude jedino na nekoj poternici.

Kako je šerif i mogao da slutiti da je to bila njegova najveća zabluda, prokleta, luda zabluda! Promaklo mu je da je lice mladića, preko koga je samo nesvesno preleteo, video dva dana ranije na tek prispeloj poternici, a drugo mnogo interesantnije lice, za koje mu se pogled prikovao, mnogo puta do sada, ali u novinama. Kakvo bi iznenađenje predstavljalo da mu je sad neko rekao da je mladić koji igra poker ubica šerifa, a visoki čovek, naslonjen na zid, niko drugi do veliki maršal Vajat Erp.

No, kako već znamo, ovo nije bio jedan od velikih dana Kirka Fergusona. Naprotiv. Skupio je oči i uporno posmatrao čoveka naslonjenog na zid.

Da, sada je bio ubeđen, ovo je lice video na nekoj poternici. Sigurno! I to na poternici, koja nije dugo leža-

la kod njega, inače se tog lica sigurno ne bi tako dobro sećao.

Greg Fulham, kratkonogi čovek bleđa lica, koji je stajao iza šanka, uhvatio je šerifov pogled i počeo da strahuje od neprilika, a i za večerašnji pazar.

— Mister Ferguson — rekao je poluglasno, lako dodirujući šerifa po ramenu. — Jeste li raspoloženi za čašicu? Ja častim.

— Hvala, ne — promrmlja šerif, neobzirujući se.

— Dobio sam sinoć divnu kapljicu. „Snežnu Montanu“. Bistra je kao suza. Piće kakvo se samo poželeti može. Dao sam devet dolara...

— Dosta mi je snega u Čagvateru — reče šerif mrzovoljno, ne skidajući pogled sa čoveka iz Misurija.

— Šerife — bio je uporan vlasnik saluna. — Malo pre sam kod Džems Davela video jednog vraški čudnog tipa: crvenokos, neobrijan momak u pocepanom odelu. Bio je veoma drzak i glasan. Ako on nije neki lupč, dajem...

Muzika je iznenađa prestala, tako da su se poslednje kafedžijine reči jasno čule. Onda odjednom odjeknu Fergusonov glas:

— Nije baš neophodno otići kod starog Davela, Greg, ako hoćeš da vidiš bandita. Ja i ovde vidim jednog. I to takvog, kakvog kod Davela sigurno ne bi mogao da nađeš.

U lokalu je zavladala grobna tišina.

Rob Kirbi se naglo promenio. Kao zaleđen sedeo je za stolom. Kao okamenjen. Karte su mu ispale iz ruku. Piljio je u čoveka sa zvezdom.

Svi su osetili u lokalu kako im ova napregnuta situacija kida nerve.

Samo mladi Kirbi nije primetio da su šerifove oči preletele preko njega i zaustavile se na čoveku, koji je iza njega stajao.

Rob Kirbi je sačekao ispred grada dok mrak nije pao, a onda pošao za Vajatom. Sreo ga je pred Vajoming hotelom.

— Helo, maršale!

— Helo, Rob!

— Imate li sobu?

— Da, čak sa dva kreveta.

Kirbi se nasmejavao. Maršalova sigurnost ga je po malo i ljutila.

— Ol rajt. Vi ste baš čudan čovek.

Mladić pogleda duž ulice i zviznu kroz zube. Video je s druge strane ulice salun. Za kockarskim stolovima bilo je puno ljudi.

— Ovde sam na pravom mestu!

Ne rekavši više ni jednu reč, uputio se preko ulice i nestao u salunu. Posle nekog vremena maršal pođe za njim.

Kirbi je već sedeo za stolom i igrao. Čak je i dobijao. Vajat je stajao iza njegovih leđa, oslonjen na zid i pratio igru.

Sve dok Ferguson nije stupio u lokal.

Šerif je oborio usnicu nadole i gledao u prljavi strugotinom pokriveni pod.

— Da, ljudi, ovde je jedan bandit za kim je čak raspisana poternica. Sada ću vam pokazati kako Kirk Ferguson takve stvari sređuje.

Revolver mu se munjevito našao u ruci. Rob je ostao na stolici kao prikovan.

Dokle, ovaj ga je ulovio! Kirk Ferguson, od koga je i strahovao. Baš ovaj prokleti momak. Nije mogao da se pokrene. Šta je i mogao da učini? Šerif je već držao revolver na gotovs. Bio je izgubljen. Ferguson će ga sutra obesiti o neko drvo izvan grada. Šest stopa iznad belog snega.

Znači, u Čagvateru je dolijao! Prokletstvo. Bolje da nije jahao sa Vajat Erpom!

Na to se Ferguson odlepi od šanka i pođe prema stolu. Stao je samo jednu jardu ispred Kirbija.

Rob je gledao u sto. Oborio je pogled. Zbog toga sada nije ni video da ga šerif uopšte i ne gleda, da na njega ne pomišlja, da fiksira drugog čoveka.

— Hodi, momče! Ne čini gluposti. Jedan nepromišljen pokret i gotov si!

Na to Robert Kirbi počeo da se odlepljuje od stolice. Sasvim polako. Još uvek nije dizao pogled. Okrenuo se i hodajući kao mesečar između stolova, krenuo prema vratima.

Niko ga nije zaustavljao. Onda ga iznenada, šerifov glas prikova u mestu.

— Hodi, prijatelju. Iako imaš dva revolvera u opasaču, ništa ti ne vredi. Poznajem dobro tvoje lice. Baci kaput i podigni ruke.

Rob okrete glavu.

Preko je stajao šerif još uvek ispred njegove stolice. Pogled mu je bio upravljen na drugu osobu.

Na Vajata Erpa.

Rob Kirbi zinu od iznenađenja. Ljudi za stolovima sledili su Kirbijev primer i očistili prostor. Samo je još Vajat stajao iza stola. Sasvim sam. Bio je ležerito naslonjen na zid,

Ferguson stupi u akciju. Postupio je onako kako je smatrao ispravnim. Na način na koji je do sada imao mnogo uspeha ovde, u Čagvateru. Levom rukom je gurnuo sto, poskočio napred i hteo da iznenađenog bandita tresne drškom kolta po glavi. Ovaj manevar mu nije uspeo.

Čovek iz Misurija je ploštimize rukom udario šerifa po desnici i izbio mu oružje iz ruke. Ferguson se nije nadao otporu, pa je za trenutak stao zbunjen. No, brzo se pribrao i zamahnuo snažno nogom. I ovim napadom naišao je na tanak led. Vajat zgrabi ispruženu nogu i naglo je povuče, tako da šerif izgubi ravnotežu.

Kirk Ferguson je ležao na podu. Bio je to prizor koji građani Čagvatera još nikada nisu videli. No, u jednom skoku se čuvar zakona našao opet na nogama. Ispruženih ruku, nagnutih ramena i očiju koje su sevale od gneva, zaurao je:

— Šta si se to usudio, prokleti banditu? Rastrgnuću te! Golim rukama ću te rastrgnuti!

Stranac je još uvek držao kaput ispod desne ruke. Nemarno oslo-njen, posmatrao je čoveka koji je kipeo od besa:

— Vi mora da ste poludeli, šerife! Šta uopšte hoćete od mene?

— To ću ti odmah reći, ptičice. Sačekaj. Sad si sebi izrekao presudu. Više nema uzmicanja. Sa momcima koji se ustreme na čuvara zakona, ja obavljam stvari po kratkom postupku.

Ferguson je zastao i posmatrao Vajata ispitivački.

Prokletstvo! Ovo je ne samo vraški opasan razbojnik, nego i odličan borac! Možda mu uopšte nije ni do-

rastao. Ferguson je grozničavo razmišljao. Može li sebi da dozvoli da se upušta u tešku borbu i da iz nje verovatno ne iziđe kao pobednik? Ne, to je bilo isključeno. Sa mnogo lukavosti i truda je ovde sebi stvorio ugled, koji nipošto ne sme da prokocka. Hteo je da od Čagvatera načini veliki grad u kome će se kasnije isplatiti da živi. Baš zbog toga nije smeo sebi da dozvoli da ga u borbi pobedi lupež, za kojim je raspisana poternica. A ovaj čovek je sigurno oštar borac. To je stari, iskusni lisac Ferguson odmah osetio.

Spustio je ton i počeo da govori mirno i pribrano:

— Nego, mi ćemo sada celu stvar da uprostimo. Građani Čagvatera, ovde stoji jedan bandit! Vaša je dužnost da u miru i redu, a i u borbi, stojite uz svog šerifa. Na njega!

Tri momka se odmah ustremiše na Erpa. Prvoga je maršal dočekao udarcem pesnice, a drugog je snažnim udarcem odbacio u stranu.

Trećeg je zakačio vrhom čizme. Četvrti je bio sam Ferguson. Zamahnuo je desnicom. Ferguson je progutao mamac i naleteo bradom na Vajatovu levu pesnicu.

Šerif je doživeo najgore trenutke svog bitisanja u Čagvateru. Leva pesnica čoveka iz Misurija ga je pogodila kao udarac kopita. Odleteo je čak do šanka i kliznuo niz njega.

Drugi gosti se odmah ustremiše na njega. Rob Kirbi, koji je do tog trenutka nepomično stajao na vratima, okrete se i pođe napolje. Treba da ode! Jedino tako može da se spase! Zastao je na tremu i osluškivao. Čuo je kako stolice treskaju, čaše zveče, okna prskaju.

Nebesa! Da ga nisu možda savladali, oborili na kolena?

Naglo se okrenuo, gurnuo vrata koja tresnuše o stub.

Kirbi se žustro baci u borbu. Udarao je i gurao, zamahivao drškom kolta i pogađao ljude u glavu. Borio se kao divlja zver. Tako je trajalo sve dok ga neko u gužvi koji je padao prema njemu, nije naterao da naglo poskoči levo i sagne se. Kada se uspravio, video je pred sobom Vajat Erpa, koji mu se smešio:

— Helo, Bob!

Kirbi se osmehnu.

U to ga neki neočekivani udarac nogom od stolice sruči na zemlju. Minut kasnije i Vajat Erp je bio savladan. Šistorica ljudi ga je odjednom napala. Pošto je savladao devetoricu!

Kirk Ferguson, još uvek ošamućen, doviknu:

— Napred ljudi, odvućite ga preko u kancelariju!

Dvanaest ruku vuklo je maršala iz Dodž Sitija preko glavne ulice u šerifsku kancelariju. Zamenik šerifa poskoči kada su ljudi gurnuli unutra.

Tu je Kirk Ferguson opet stekao svoje staro samopouzdanje. Držao je revolver u ruci.

— Dan, oduzmi ovom čoveku oružje — naredio je oštro.

Ovaj posluša spremno i oduze Vajatu oba revolvera.

Ferguson se obrati građanima:

— Tako, ljudi, vi ste izvršili svoju dužnost. Možete da idete. Ostalo je moja stvar.

Ljudi ga zabrinuto pogledaše. Ferguson se izveštačeno nasmeja.

— Prepustite samo sve svom šerifu.

On će sve opet dovesti u red, kao i uvek do sada.

Najzad su napustili kancelariju.

Vajat je stajao ispred pisaćeg stola. Kraj njega zamenik šerifa sa dva revolvera. Ferguson stade ispred maršala.

— Tako, momče! A sad ću te na odgovarajući način smiriti — rekao je šerif, jedva savlađujući bes.

— Divna je stvar učiniti to sa revolverom u ruci. Šta će o vama misliti vaš zamenik, šerife?

— Šta to govoriš? Ne misliš valjda ozbiljno da ću se ja tući sa razbojnikom? To ne možeš da očekuješ, dečko. Ne ovde...

Vajat se nasmeja:

— Samo jedno pitanje, šerife: šta vi zapravo hoćete od mene?

— Šta hoću od tebe! Slušaj momče, ti si doista neopisivo drzak. Ali ja sebi mogu da dozvolim da razgovaram s tobom, ako baš želiš, iako mi to baš nije potrebno, jer ja sam Kirk Ferguson, ako to do sada nisi znao.

— Ja sam poznavao samo jednog čoveka, koji se zvao Kirk Ferguson, uzvрати maršal oštro. I on je nosio zvezdu. Ali to je i bilo sve po čemu je ličio na vas. Bio je šerif dole u Santa Fe. Jednom sam, još kao mlađić, prošao kroz grad, goneći s momcima krdo goveda, i tada sam ga video. Bio je to divan čovek. Moram da priznam da me vi na njega ni malo ne podsećate, šerife.

— O?!

Ferguson je razrogačio oči.

— Da, taj Kirk Ferguson je naime bio — čovek.

Šerif isturi revolver kao da će da puca, ali zastade.

— Ne moraš se truditi momče, da me nadmudriš. Neće ti uspeti.

— To mi uopšte i nije namera. Vi ste me napali i imam sasvim opravdanu želju da saznam šta imate protiv mene?

Ferguson se široko isceri, zatim stupi iza stola i izvuče svežanj starih i novih poternica iz fijke.

— Nisam to morao da činim, momče. Ali, pošto ćeš sutra pogani lupež...

Munjevit udarac ponovo pogodi šerifa u bradu i obori ga s nogu.

Dan Vidner nije bio čovek dorastao ovakvoj situaciji. Pre nego što je uspeo da bar jedan od dva revolvera, koje je držao, uperi na Erpa, oštar udarac desnicom odbacio ga je snažno u stranu.

Vajat pokupi svoje revolvere i ostade da stoji kraj pisaćeg stola. Potrajalo je prilično, pre nego što se Ferguson povratio. Prvo što je video, bio je Dan Vidner. Njegov zamjenik ležao je dva koraka dalje, kraj ormara. Ispred pisaćeg stola stajao je stranac.

Vratio je oružje u opasač i stajao tu, ruku prekrštenih na grudima. Između dva reda snažnih zuba gorela je dugačka crna cigara. Tanak beličasti dim dizao se prema tavanici. Šešir mu je bio duboko navučen na čelo, a kaput ležao prebačen preko pisaćeg stola.

Ferguson protrlja vrat i podiže se, lako se zanošeći.

— Helo, šerife — reče Vajat tvrdim glasom.

— Slušaj, prijatelju...

— Ja nisam vaš prijatelj. Ako još jedan jedini put budete postupili sa mnom kao da sam lupež, biće svašta!

Šerif zabaci glavu u stranu:

— Pa to je... Mora da ste ljudi, čoveče! Šta uobražavate? Vi iz ove zgrade nećete uspeti da izađete. Ljudi na ulic će vas rastrgnuti na komade. Ceo grad je uz mene...

— U to, na žalost, ne verujem.

— Tako znači. Začudićeš se...

— U redu. Sve u svemu, to mi je potpuno svejedno. Ja sada, u svakom slučaju, idem.

Lagano se okrete prema vratima. U hvativši se za kvaku, pogledao je još jednom preko ramena ka pisaćem stolu.

— Nego, Ferguson, vi ste u ono vreme doista bili drugačiji momak. Možda se to meni samo činilo. Najzad, bilo mi je sedamnaest godina. U međuvremenu, na žalost, niste samo osedeli, nego...

— Vi, prop...

— Samo bez uzrujavanja! Morate što pre nabaviti naočari, Ferguson. To je više nego sigurno. Šta sam još hteo da vam kažem? Ako još nešto hoćete, ja sam se smestio preko, u hotelu „Vajoming“. Do tamo ima nekoliko koraka. Samo, ostavite revolver na recepciji, ako dolazite kod mene. Može se dogoditi da i ja držim revolver u ruci kada budete naoružani stupili u moju sobu.

Rekavši to, Vajat izađe iz šerifске kancelarije. Ferguson je gledao za njim. Onda se saže preko stola, izvuče fijeku i poče nervozno da pretura po poternicama.

— Ništa! Prokletstvo! A bio sam siguran da se njegova njuška tu nalazi. Hm, mora da je to ipak bilo davno na nekoj staroj...

Pošto je primetio da se njegov zamjenik i dalje ne miče, uzeo je bokal i sipao vodu preko onesvešćenog.

Vidner se odmah povratio. Tresao je glavom kao mokr pas. Ferguson se pred ogledalom dotera, uze revolver i pođe prema vratima.

— Dan, ostani ovde i pripazi, odmah se vraćam. Pripremi jednu čeliju.

Vidner se isceri i protrlja teme.

Šerif je hitao napolje. Kada je stupio u predvorje hotela, bacio je brz pogled kroz vrata na goste, a onda prišao recepciji.

— Listu! — naredio je ćelavom čoveku iza pulta.

— Kako, molim?

— Spisak gostiju, idiote!

Stari je prevrtao ispod stola, izvuкао tanku knjigu i stavio je pred šerifa.

Ferguson je otvorio.

— Moris, Vebster, Jakobs, Feder-
sen, prokletstvo! Pa to je od juče... Zar nema novih gostiju?

— Kako da ne. Na sledećoj strani. Ferguson okrete list. Iznenada ustuknu tako naglo da je skoro pao na leđa. Onda se ponovo približio pul-
tu, nanuo nad hartiju i piljio u dve male reči ispisane jasnim, ošt-
rim rukopisom.

„Vajat Erp.”

Šerif uze knjigu u ruke i priđe bliže lampi. Nebesa! Tako je pisalo. Jasno i razgovetno.

Kirk Ferguson ni za trenutak ni-
je posumnjao u to da se čovek za
koga je mislio da je bandit, lažno
potpisao. Puklo mu je pred očima
odakle zna lice tog čoveka. Bio je to
doista Vajat Erp.

Lupio se snažno po čelu.

— Bože blagi, kakav sam idiot!

Starac za pultom je zapanjeno
posmatrao šerifa.

— Kako...

— Ah, ostavite me na miru!

Ferguson pođe prema izlazu, a
onda se naglo okrete i upita:

— Gde stanuje?

— Ko to?

— Vajat Erp!

— Vajat Erp?

— Ama on stanuje ovde, idiote!

— Kod nas baš?

— Čoveče, pa njegovo ime jasno
i glasno stoji u knjizi gostiju.

Na to stari privuče knjigu, popravi
naočari i zagleda se u ime.

— Doista, Vajat Erp. Ovde piše.
Ali ko kaže da je on stvarno veliki
maršal iz Dodža? Možda je to neki
probisvet, koji se predstavio njego-
vim imenom. Ili možda čovek koji
se slučajno isto tako zove.

— Bez obzira, vi pak mora da
znate ko je ovo ime ovde napisao.

— Ne znam, jer nisam gledao. Sa-
čekajte trenutak. Prvo je bio mister
Piplfort, pa trgovac brašnom iz
Čejena. Onda je stigla gospođa
Longham... a da, sad znam. Mora
da je to visoki čovek u kaputu od
crne kože Da... da...

— Koji broj sobe?

— Četiri. Odmah kraj stepenica.

Ferguson se uputi uz stepenice.
Zastao je pred sobom četiri, skinuo
šešir i zakucao.

— Da.

Šerif otvori vrata.

Pri slaboj svetlosti petrolejke vi-
deo je Vajata kako sedi na krevetu.
Na kolenima je držao komad svetle
kože, a na njemu veliki revolver.
Bio ga je sasvim rastavio i podma-

živao. Nije podigao pogled kada je Ferguson ušao.

— Helo, šerife.

Ovaj je progutao pljuvačku i zbunjeno okretao svoj veliki, svetli šešir u rukama.

— Mister Erp... ja.

Vajat pokaza na sto u uglu.

— Tamo su cigare.

Ferguson klimnu glavom i uze jednu.

— Ponesite i meni jednu, molim vas.

Sedeli su neko vreme i ćutke pušili. Šerifa je mučila rđava savest, a maršal je bio zabavljen čišćenjem oružja.

— Doista mi je užasno žao, mister Erp. Ali, neka me sotona nosi, smeo sam se zakleti da sam vašu sliku već negde. To je čak i istina. Viđao sam te i to dosta često. Samo ne na poternicama, nego u novinama.

— Mala razlika, zar ne? — uzvraća Erp dok je čistio magacin svog velikog „Bantlajna“.

Ferguson se nesigurno smeškao.

— Da, značajna razlika. No, ja sam posebno došao ovamo da vam se izvinim. Nebesa, nemojte misliti da je Kirk Ferguson neotesanac, da je momak koji ne zna šta je red. Kada sam u knjizi gostiju video vaše ime, razmišljao sam o onome što ste o meni rekli. Mislim na ono o šerifu u Santa Fe, koga ste kao mlađić videli...

— Sve je u redu, mister Ferguson.

— Ime mi je Kirk.

— Znam to. Moje je Vajat.

— To i ja znam dobro. Najradije bih samog sebe ošamario. Danas mi je doista neki prokleti dan, iako sam ustao na desnu nogu, kao i uvek.

Neka ga đavo nosi! Uvek sam priželjkivao da vas upoznam. I baš ovako da sve to ispadne. Strašno! Za dlaku da se užasno osramotim u gradu. Nebesa, preko u salunu ste besneli kao pravi tornado. Sada moram svu štetu da platim. No, to ću veoma rado učiniti. U svakom slučaju bih bar toliko novca potrošio da sam znao ko ste. Častio bih celu kafanu pićem da ispiju u vaše zdravlje.

Vajat podiže pogled i pruži Fergusonu ruku.

Šerif ustade.

— Doista me raduje što sam vas upoznao, Vajat. Sutra ćemo još malo popričati. Jasno, moj ste gost na ručku.

— Da možda ne kuvate sami? — upita čovek iz Misurija i nabra čelo.

— Ne, imam domaćicu. Ona je, doduše, crna kao ebanovina, ali kuva kao moja pokojna majka.

— Šta znači to — doduše? — prekide ga Vajat. — Ja sam utvrdio da su crnci najbolji ljudi na svetu. Oni su kao i Indijanci, ljudi, od kojih bi smo što šta mogli da naučimo.

Ferguson se s mukom uzdržao da nešto ne odgovori. Već je čuo da je maršal Erp prijatelj Indijanaca. To je još nekako i shvatao — crvenokošci su bili izuzetni borci, ali crnci...

— Dakle, do sutra, maršale! Doći ću da vas povedem na ručak. Sigurno ćete duže spavati. Laku noć!

— Laku noć!

Kada je Kirk Ferguson sledećeg prepodneva napustio stan, uputio se

pravo u salun Grega Fulhama. Dve žene su upravo skupljale polomljen nameštaj i polomljena okna.

— Gde je mister Fulham?

— Mislim da je otišao kod lekara — promrmlja jedna žena kroz zube.

— Kod lekara?

— Da, neko ga je juče klepnuo nogom od stolice po glavi. Od toga mu je sluh na desnom uhu nešto popustio.

— Tako. Onda mu recite da ću kasnije navratiti.

Posle toga je izašao iz saluna, koji je podsećao na razbojište i uputio se u „Vajoming“ hotel. Starac na recepciji je zbunjeno žmirkao.

— Je li mister Erp već ustao?

— Već? Izvinite šerife, ali on je još oko pet odjahao.

— Odjahao?

— Da. Ovo je ostavio za vas.

Pri tom je pružio šerifu zatvoreno pismo.

Ferguson ga otvori.

Dragi Kirki! Prilično sam žurio. Poziv na ručak pomeramo za sledeći put. A što se tiče štete, koja je u salunu načinjena, mislim da nećeš morati da platiš, u koliko budeš rekao kafedžiji da sam ja baš taj bandit koga si tražio i da sam u toku noći pobegao.

Do viđenja
Vajat Erp

Šerif je tri puta pročitao pismo i odmahujući glavom, napustio hotel.

Čovek iz Misurija je doista veoma rano otputovao. I to sam, jer svog pratioca posle gužve u salunu

nije uopšte više video, niti je šta čuo o njemu.

Izjahao je još u praskozorje preko prostrane, snegom pokrivena zemlje ka severu.

Kada su prvi zraci dana, koji se tek rađao, osvetlili sneg, ugledao je trag. Trag jednog jedinog konja. Bila je to životinja njegovog pratioca. Poznao je to odmah po potkovici koja je na jednom mestu bila deformisana, što mu je još kraj Arkanzasa palo u oči. Dakle, mladić je još sinoć napustio Čagvater.

Maršal iz Dodž Sitija sledio je trag. Oko podne teren je postao brdovit, a uskoro veoma strm. Sneg je ovde bio dublji, pa konj nije mogao brzo da napreduje kao do tada. Kada je ostavio za sobom smrznuti Sibili potok, počinjale su planine. Bili su to severni ogranci Larami planina, pokriveni gustim četinarskim šumama. Uskoro je primetio da se rastojanje između njega i njegovog pratioca znatno smanjilo. Konačno, već pred samo veče, ugledao ga je naslonjenog na jednu stenovitu padinu. Bio je zagledan u usek kojim se Vajat upravo peo. Kada je stigao gore, mladić je još uvek stajao naslonjen, ne podižući pogled.

Vajat uze tronožac iz bisaga, očisti sneg i potpali vatru. Izvadio je zatim iz bisaga i nekoliko komada mesa, koje je poneo iz „Vajoming“ hotela.

Jeli su ćutke. Najzad, Kirbi promrsi:

— Da.

— Ja sam odjahao dalje.

— Znam da to smatrate ludim. Ali sam iznenada osetio mržnju prema tom gradu. Znaate i sami da ni-

sam želeo uopšte da ulazim u nje-
ga.

— Da.

— Još i onaj incident sa šerifom...

— Da.

Rob Kirbi pogleda maršala ljutito.

— Možda bi ste po nekad mogli i nešto drugo da kažete, a ne samo — da?

— Ne!

Vajat ustade, vrhom čizme nabaca sneg na žar, spakova tronožac pa se ponovo vinu u sedlo.

Kirbi je čučao kraj ugašene vatre. Oborio je glavu. Erp odjaha. Mladić procedi psovku kroz zube, poskoči i uzjaha konja. Krenuo je za čovekom iz Misurija.

Četiri dana su dva jahača putovala bez prestanka. Išli su uzbrdo između Bivera i Dagleasa, skroz prema velikoj visoravni Draj Fork.

Ledena, zaslepljujuća belina snega pratila ih je od ranog prepodneva do pred samo večer. Kirbi je, i pošto bi zatvorio oči, video blistavi sneg od koga kao da je oslepeo. Sneg i samo sneg. Škripao je pod kopitima konja, leteo raznošen ostrim hladim vetrom. Za sobom su ostavili Teresu na istoku, Ros i Seksas. Jednog vedrog, ledenog podneva prošli su Povder reku i jahali dalje prema severozapadu preko visoravni ka dalekom Krasi Vort potoku.

Noć je bila zvezdana kada su prošli kroz usnuli grad Tvaton. Ukočeni i promrzli, sedeli su u sedlima,

ne skrećući pogledom prema sivim, a ipak privlačnim fasadama kuća i firmama saluna, kotela i berbernica.

Išli su dalje.

Dva sata kasnije maršal zaustavi konja u jednoj udoljici i kliznu iz sedla. Kirbi ga je ćutke posmatrao. Bio je gotov. Toliko ukočen da nije mogao da siđe s konja. Ta noć ga je dokrajčila.

Video je kako čovek iz Misurija raščišćava sneg, postavlja tronožac, sakuplja drva i pali vatru. Poluzaslepljen, posmatrao je i dalje. Pogled mu je sada bio prikovan za plamen vatre, koja je počela da pucketa. Ta svetlost kao da je raskravila led duboko u njemu i neka prijatna toplina mu ispuni grudi.

Iznenada se sagnuo preko sedla i viknuo:

— Erp!

Zapravo, hteo je da vikne, ali ono što je prešlo preko njegovih usana bilo je samo nejasno mrmljanje.

Vajat nije dizao pogled. Raspirivao je dalje vatru i trpao sneg u lonce.

— He!

Kirbi je besno posmatrao svog saputnika. Zbog čega ne reaguje, ta santa od čoveka?

Maršal izvuče iz bisaga hleb, šećer i sušeno meso. Kirbi je kao iz daljine osećao miris jake, tople kafe. Najzad je kliznuo iz sedla i ukočenih nogu pošao do maršala. Stao je tik ispred njega.

Vajat je upravo punio svoje lonče, pio u malim gutljajima i zagrevao prste, grčeći ih oko toplog lima.

Kirbi je piljio u njega

— Erp!

Vajat malo izvuče glavu iz podignute kragne i pogleda mladića.

Ovaj podiže desnu ruku koja kao da mu je izumrla od zime.

— Vi ste jedno đubre, Erp — siktao je.

— Popijte radije koji gutljaj top-
le kafe, biće vam bolje.

— Ne! — vikao je sad Rob kipeći od gneva. — Neću da pijem. Ni sada, ni ikada više. Hoću da vam kažem samo da ste vi jedan prokleti ledeni breg. Nedeljama me već vučete kroz ovu snežnu pustinju na sever.

— Vučem? — upita Vajat preko ramena i prezrivo odmeri mladića. — Slušajte, Skort, vi doista na veoma neobičan način posmatrate stvari. Ja vas ne vučem sobom. Vi trčite za mnom.

To je bilo veoma surovo. Barza još neodraslog i neobuzdanog momka, kakav je Kirbi bio.

— Tako znači, ja jurim za vama? U redu, reći ću vam nešto...

Naglo se uhvatio za vrat. Glasan govor mu je izazivao neizdržljivi bol.

— Prestanite već. Bolje popijte kafu! — reče Vajat hladno.

— Već sam vam rekao da neću vašu kafu.

— Pa možete da je platite. Onda ne morate da se zahvaljujete.

— Tako je kao što sam vam rekao, Erp, vi ste jedno đubre. Nikako ne mogu da razumem zašto vam se ljudi dive...

— Zar se dive? — pitao je Vajat nezainteresovano.

— Da, dive se. Ali samo zbog toga što vas ne poznaju. U svakom slučaju ne poznaju vas dobro.

— Kao vi, na primer?

— Da, ne poznaju vas kao što vas ja poznajem. Ja znam bolje od bilo koga da ste vi panj, santa leda ili još bolje komad čelika. Nedeljama

jašete kroz snežnu pustinju, bez odmora, bez predaha...

— Hej, pa vi baš niste pravični, Spavamo svake noći.

— Spavamo? Zar nazivate spavanjem tih nekoliko sati, kada ležimo polusmrznuti, uvijenu u čebad kraj konja i piljimo u zvezde. Ko tako može da spava?

— Ja.

— Da, vi svakako možete da spavate. Znam to dobro. To se ni ne primećuje, ali kada se ponovo vine-
te u sedlo sveži ste i orni. Vi kao da ste uvek sveži, nikad umorni. Sam đavo zna kako to. Verovatno zbog toga što ste tako hladni, mislim iznutra...

— Aha — promrmlja Erp ravno-
dušno.

— Da, vi ste hladni. Ispričali ste mi da nameravate gore u Montanu. To ste mi rekli dok smo još bili u Arkanzasu. Dobro, ja sam rekao da ću i ja onamo. Ali sam pri tome mislio da ćemo jahati kao razumni ljudi. Vi ne jašete, vi me gonite kroz ovu pustinju. Za ono što drugim ljudima treba nekoliko nedelja vama je dovoljno nekoliko dana.

— Pa i mi smo već dve nedelje na putu!

— Ha, dve nedelje! A za nama je ostalo pet stotina milja. Milja prevallenih po snegu i vetru. Mećavi! To je užasno, to je...

Vajat okrete glavu i pogleda mladića u oči.

— Slušajte, Skort. Niko vas nije prinudio da pođete sa mnom. Ako vam moj tempo ne odgovara, možete da se vratite ili ostanete ovde. Meni je svejedno.

— To sam i očekivao. To liči na vas. Treba da se vratim, da preva-

lim ceo put nazad. Znete veoma dobro da su svi tragovi zavejani posle nekoliko sati. I kako onda da se vratim?

— Pa mi smo našli put ovamo, znači moramo ga naći i kada idemo natrag.

— Mi smo... mi — Kirbi se gor-ko nasmeja. — Vi ste našli put, Erp. Vi ste ga našli. Ja bih zalutao još u snežnim poljima Kanzasa, u planinama Kolorada, ili, u najboljem slučaju, ovde na ovoj beskrajnoj nepreglednoj visoravni. Uvek sam se usput divio kako znate tačno kuda idete i kako najednom ispred nas iz snežne beline izrastaju gradovi. Uvek idete prema njima. Nepogrešivo! Uvek sam se čudio i divio. Ali više ne. Vi ste Indijanac, vuk ste! Ne čovek.

Zvezde su svetlucale na vedrom nebu i bacale avetinjsku svetlost na snežno prostranstvo. Vajat skide s konja svoju opremu i očisti sneg ispred vatre. Onda se umota u pokrivače i leže kraj svog vranca. Uskoro je osetio prijatnu toplotu na leđima. Kirbi je još uvek stajao uz vatru i posmatrao maršala.

Oh, sada bi ga mogao ubiti, tog paklenog čoveka. Čak je to i rekao.

Ispod pokrivača se čuo smeh. Erp je odgovorio šešir koji je bio navukao na lice. Pogledao je mladića:

— Učinite to ako mislite da bi vam pomoglo, Rob.

Zatim ponovo navuče šešir na lice.

Polu sata kasnije legao je i mladić. Znao je da mu ništa drugo ne preostaje. Još pre nego što svane maršal će krenuti. Onda i on mora u sedlo, ako neće da ostane. A to je upravo bilo ono od čega je straho-

vao. Ostati sâm. Zbog toga je i činio natčovečanske napore samo da bi držao korak sa čovekom iz Misurija.

San mu nije dolazio na oči. Držeći ih širom otvorene, gledao je, kao i svake noći, uostalom, u nebo. Nije bio svestan da mu san ne dolazi na oči zbog rđave savesti, da ga to muči i ne daje mu mira. Ubio je. Ne rančera Feltona. Njega je ubio iz straha. Ali Skorta, malog čoveka sa zvezdom, njega je ubio sa predumišljajem, svesno. Bio je ubica. Ubica šerifa. I ništa mu na ovom svetu taj grozni teret, taj sramni žig, nije moglo skinuti.

Ništa.

Nešto ga je davilo i mučilo. Nije imao vazduha. Uzdahnuo je glasno.

Kraj njega je spavao šerif duboko, bez snova. Kirbi mu je zbog toga zavideo, čak ga je i mrzeo.

Zbog čega on uopšte uz ovog čoveka jaši kao pomahnitao prema severu? Nigde neće naći mir. Svaki šerif će znati njegovo lice, ma kuda otišao. Bio je van zakona. Ako bi ga neko i ustrelilo, za to bi još dobio nagradu. Za glavu ubice šerifa uvek se daje premija od dve stotine pedeset dolara.

U ovoj zemlji, bilo gde, sigurno živi čovek koji će te dolare zaraditi. On će taj novac kasnije prokockati ili propiti, dok se on bude klatio na nekoj grani.

Da, tako stoje stvari. Ma kuda pošao, mrtav šerif Skort će ga pratiti, preko visoravni pokrivenih snegom, kamenih planinskih masiva, zamrznutih potoka, kroz divlje gradove i tamne šume.

I u Montani će nad njim lebdeti senka mrtvog šerifa.

Negde u dubini duše mladi ubica je ipak verovao da to neće biti tako. Bila je to mala, majušna nada.

Zbog čega je gajio potajnu nadu ni sam sebi nije uspeo da objasni. U svakom slučaju, nadao se da će u Montani doći oslobođenje.

Da li je to bilo predosećanje? Ko zna. Bilo kako bilo, planinska šumovita zemlja Montana sa svojim strmim obroncima, klancima i stenovitim vrhovima, koji su se prkosno dizali do pod samo nebo, kao da su nešto obećavali.

Ranije mu je otac često pričao o zemlji iz bajke — dalekoj Montani. Govorio je da na svetu nema lepšeg kraja, koji se može uporediti sa lepotama Montane zimi.

Da, to je otac govorio. On je čak jednom, dok je Rob još bio dete, bio gore u Montani kao drvoseča. Žena i dvoje dece ostali su na obali Arkanzasa. Uvek je slao novac. Dva puta je poštanska kočija s novcem bila opljačkana i majka je imala teške dane sa dvoje male dece. No, ljudi u Garden Sitiju su uvek pomagali.

Čak i rančer Felton je pomagao. Sa bolnom gorčinom se Rob sada toga sećao.

I braća Šelum su u ono vreme donosili njegovoj majci namirnice. Braća Šelum koju su smatrali lupežima.

Da, lupežima, ali ne i ubicama. Oni su se, istini za volju, puškarali sa nekim divljim momcima, koji su im stali na put. Neki od njih su čak pod zemljom. Ipak, niko nije mogao da kaže da su ubice.

Onda je umro Džef, bucmasti Džef.

Kirbi se još sasvim dobro sećao brata. Kada su ga jednog studenog jutra odneli gore na groblje, njegov svet se srušio.

Džef je imao teško zapaljenje pluća. Kasnije, kada je Rob malo odrastao, čuo je kako neko govori, da je Džef umro od gladi, jer je majka sve davala mnogo mladem Robu. Džef je izgledao tako lepo i zdravo. Ako je ikog voleo izuzev majke, bio je to njegov brat Džef.

Majka je umrla još istog proleća, samo dva meseca posle Džefa.

Onda je otišao kod stranih ljudi. Na ranč kod Feltona.

Jednog dana u dvorištu ranča ugledao je oca. Nije baš dobro izgledao. Rob koji ga je zadržao u sećanju kao veselog, jakog i otmeno odevenog, bio je duboko pogođen. Stideo se sopstvenog oca. A sam je za sve bio kriv. Otac mu je, naime, često pisao, ali mu Rob nije odgovarao. Za to vreme se svuda hvalio da mu se otac obogatio. Da je veliki i ugledan čovek.

Onda se pojavio odrpan. Rob nije hteo da pođe s njim.

No, Felton ga je naterao da pođe s ocem.

Stari Pat Kirbi je preko, na drugoj obali Arkanzasa, podigao malu farmu. Gajio je živinu i žitarice i na užasavanje svojih suseda, na svom malom pašnjaku napasao ovce.

Jednog jutra otac se vratio na farmu avetinjski bledog lica. Ovce su bile mrtve. Pedeset zdravih ovaca su neki nepoznati ljudi ustrelili.

Od tog udarca se Pat Kirbi nika-

da nije sasvim oporavio. U ovce je bio uložio gotovo sav novac, koji je godinama odvajao od usta.

Na sve te događaje je mladi ubica mislio u ledenim snežnim noćima.

I ove noći takođe.

Najednom mu do uha dopre zavijanje vuka. Ukočio se pod pokrivačem. Srce mu je mahnito tuklo. Osluškiavao je u noć. Ponovo se zorio žestok, zastrašujući urlik divlje životinje.

„Mora da probudi maršala“, dobovalo mu je u glavi. „Ne, on će me ismejati. Rugaće se mom strahu. Kada dan bude svanuo i sunce ogrevalo sve će izgledati drukčije. Moraće da se stidi...“

Najednom se zavijanje čulo iz gotovo neposredne blizine. Rob se smrtno uplašio.

Nebesa, ala Erp ima čvrst san. Vuk se približavao.

Rob poskoči. Smrtni strah ga obuze kad oseti ruku koja ga je naglo povukla natrag na zemlju.

— Ostanite mirni. Lezite! — čuo je maršalov glas.

Kirbijevo srce tuklo je da iskoči. Ipak osećanje izvesnog olakšanja ga je postepeno smirivalo. Maršal, dakle, ne spava.

Vajat je ležao, malo podignute glave i posmatrao napred. I Kirbi je gledao u tom pravcu.

U to se iznenada na severnoj ivici udoljice pomoli senka. Kirbi je razaznavao priliku velikog vuka. Životinja je stajala kao okamenjena.

— Uzmite pušku — došapnu Vajat svom pratiocu.

— Zbog čega?

— To je na ovom rastojanju sigurnije. Dokle god stoji tamo gore, predstavlja odličnu metu.

— Uzeću kolt — mrmljao je mladić.

— Nipošto. Morate se poslužiti puškom. Držite je čvrsto i nišajte u sredinu tela životinje.

Kirbijeva puška ležala je kraj njega na pokrivaču. Onako, kako mu je Vajat to još prve noći savetovao. Podigao je i uperio na vuka.

— Nabijte pušku ako hoćete odmah da pucate.

— Zbog čega?

— Ako to posle budete činili, vuk će čuti zvuk.

Kirbi je gledao u daljinu preko duge metalne cevi koja se presijavala prema mutnoj svetlosti zvezda.

Životinja je stajala ukočena kao spomenik.

Vajat je video kako cev puške šeta.

— Nabijte je! — došapnuo je.

Kirbi je ćutao. Samo je nema gledao u cev.

— Napred! — upozorio ga je Vajat.

— Nisam siguran da mi je na nišanu — reče mladić žustro.

U tom trenutku vuk se pokrete. U deliću sekunde — u magnovenju je nestao sa mesta gde je čas ranije stajao kao prikovan.

Tek tada se i Kirbi pokrenu. Pucanj odjeknu po zaravni.

Kirbi poskoči.

— Ne pucajte! — doviknu maršal.

Ali mladić kao da je sišao s uma.

Metak za metkom ispaljivao je u pravcu gde je stajao vuk do tog trenutka. Sneg se raspršio, a odjek pucnjave ispunio udoljicu.

— Prestanite!

Kirbi je i dalje pucao.

— Tamo! — Vajat poskoči. — Desno...

Kirbi se okrete.

Sedam jardi ispred njega promače vuk na ivici udoljice i poskoči napred.

Mladić ga je gledao kao paralizovan.

Samo tri jarde od njega nalazila se besna i krvožedna zver, kada se sa desne strane oglasi maršalov „Bantlajn”.

Vuk, pogođen u skoku, odlete u stranu. Istog časa zver se opet podigla na noge, kriknula jezivo, poslala nekoliko koraka, a zatim klonula na prednje noge. Onda je sasvim lagano pala na stranu i podigla sve četiri u vis.

Kirbi je piljio u mrtvog vuka razrogačenih očiju, kao da životinja može svakog trenutka da ustane i ustremi se na njega.

Najzad jedva promrsi:

— Je li mrtav?

— Da — uzvрати kratko maršal i napuni revolver.

— Ali — mucao je Kirbi.

Vajat bez reči pođe prema vuku, uhvati ga za noge i odvuče iz udoljice. Kada se vratio uz vatru, uvio se u pokrivače i zažmurio.

Mladić je još uvek gledao u tamnu mrlju na snegu, koja je ostala za ubijenom zveri.

— Lezite već jednom. Za tri sata će noć proći — dobaci mu čovek iz Misurija i okrete se na drugu stranu.

Kirbi se vrati na svoje mesto i leže. Sklopio je oči, ali san mu nije dolazio.

Zakazao je!

Zakazao sa puškom u ruci, na čijem se nišanu nalazio vuk. Ispalio je šest metaka, a kada se zver približila nije bio u stanju da se pokrene. Da maršal nije ustrelio vuka, bio bi on, koji se toliko hvalio streljačkim sposobnostima, žrtva krvožedne životinje.

Kako je samo taj satanski maršal likvidirao vuka. Jednim jedinim metkom, ali smrtonosnim.

Tek sat kasnije utonuo je Rob u teak, rastrgan san, iz koga ga je probudio topot koji se gubio u daljini. Mesto kraj njega bilo je prazno.

Kirbi skoči. Čoveka iz Misurija, a ni njegovog konja nije bilo.

Mladić ustade, žestoko opsova i bunovan, teturajući se, počeo da osedlava konja. Stavio je šešir na glavu, vinuo se u sedlo i pošao uz padinu. Iznenada mu se konj prope i zarza uplašeno. Rob za malo nije pao iz sedla. Tri koraka ispred konja ugledao je tamnu mrlju u snegu. Mrtvog vuka. Kirbi se strese. Obrisao je čelo i skrenuo s konjem u stranu. Tu je otkrio trag Erpovog vranca. Pokušao je da ga sledi što je brže mogao. Od jakog mraza sneg je postao još tvrdi. Zaleđeni gornji sloj krckao je pod kopitama.

Brzo je stigao svog saputnika. Iako je imao nameru da mu svašta izgovori, kada su se videli, ćutao je. Vajat je, znači, hteo da ga ostavi samog. Ta misao mučila ga je celim putem.

Jahanje tog jutra bilo je teže nego ikad. Sve što ih je neprijat-

no moglo da prati, pdatilo ih je i suztizalo: ledeni vetar sa severa tukao ih je pravo u lice. Koliko god da je Rob saginjao glavu i zaštićivao se jaknom nije pomagalo. Vetar i nepodnošljiva hladnoća nalazili su put do nezaklonjenih delova lica.

Kirbi je tako duboko uvukao glavu u ramena da se skoro ukočio. Visoka kragna kaputa dosezala mu je gotovo do samog oboda šešira. Pa ipak, oštar severac gotovo ga je ranjavao.

Kada je u jednom trenutku malo podigao glavu, ugledao je pred sobom, pri svetlosti dana koji je osvajao, maršala kako jaši samo malo nagnut nad sedlo, kao i uvek, uostalom. Nije podigao kragnu na kaputu, niti uvukao glavu u ramena, niti podvukao ruku pod pazuha. Kirbi steže zube.

Dan je bio jeziv, užasan. Ledeni vetar nije ni za trenutak prestajao. Naprotiv, u toku prepodneva postao je još oštrij, jači i prinudio konje da idu veoma lagano.

No čovek iz Misurija je nepokolebljivo grabio napred.

Bilo je trenutaka kada je Kirbi zažalio što ga prethodne noći vuk nije rastrgao. Time bi bio spasen ovog jahanja kroz ledeni pakao.

Čim je podne prevalilo, maršal skrete prema zapadu.

Tu se, na jednoj uzvišici nalazila grupa borova na sred visoravni preko koje je sve vreme duvao hladan vetar.

Vajat kliznu s konja, rasedla ga, pokupi stvari iz bisaga i odseče nekoliko grana četinara. Kao staklo pucale su promrznute grane i odvajale se od stabla.

Najzad ih zabode jednu do druge u sneg. Vetar je njihao grane, ali zviždao oko njih tako da su poslušile kao odličan paravan.

Vajat je raščićavao sneg i nabacivao ga kao bedem na paravan od granja. Onda je pokušao da potpaljivatu, što mu je tek posle dugih muka uspeo.

Pošto vetar sada nije mogao baš lako da prodre kroz grane i nasip od snega, izgledalo je da oko vatre vlada nestvarna tišina.

Kirbijevo lice je bilo crveno kao krv od studeni. Trljao je ruke nadnoseći ih nad plamen i pokušavao da još ukočenim prstima saviije cigaretu.

Seli su na sedla i jeli u zaklonu. Dva konja su bučno jela svoje porcije zobi, koje im je čovek iz Misurija stavio na zastirač od kože.

Kirbi se serio da se smejaio Erpu kada je za sedlo pričvrstio džak sa zobi. Isto tako se smejaio maršalu što je skupljao po šumama suve grane. A da njih nije bilo, koliko bi puta ostali bez vatre, tople kafe i okrepljujućeg obeda.

Izenenada Kirbi odgurnu polovinu svoje supe. Tekućina je na blistavo beloj snežnoj površini ostavila mrk, ružan trag.

— Do sto đavola sa tim vašim supama od snega, kafama od snega. To prija kao papir od cigarete i kuvača koža. Brrr!

Nijedan mišić na maršalovom licu se ne pomače. Ispružio je svoje lonče, podigao se, čistio sudove snegom i sklopio tronožac. Onda prebacivši sedlo vrancu preko leđa.

U tom času Kirbi poskočil.

— Erp! — Maršal je upravo vezivao sedlo.

— Da?

Kirbi pođe prema njemu.

Vajat ga nije pogledao. Prebacio je bisage stavio levu nogu u užengiju.

— Slušajte Erp, ako nameravate sada da jašite dalje, onda...

— Onda? — Vajat ga odozgo iz sedla odmeri prezrivo.

— Onda je mom strpljenju kraj. Ja jednostavno više ne mogu u tu... tu oluju, hladnoću. Lice me boli, uši samo što mi ne otpadnu, čelo, nos takođe. Celo telo me boli!

— Od vas niko i ne traži da nastavite! Zar ne?

— Da, to znam. Tu pesmu već znam napamet. Ali mi ne pada na pamet da u ovoj snežnoj divljini ostanem sam.

— Ni ja takođe — prekide ga Vajat pušeći mirno svoju dugu crnu cigaru.

— To vam verujem, ali vi niste čovek. Indijanac ste, više nego sigurno. Poludivlje biće, neko koga bi mogli baciti negde iz oblaka, a da opet nađe svoj put. Ja ga međutim, ne mogu naći. A ne mogu ni dalje. Zbog toga...

— Slušajte, Skort — prekide ga Erp oštro. — Ne postavljajte uslove. Nosio sam se sa vašom neobuzdanošću i nerazumnošću sve do ovde. Ja radim samo što hoću i ništa drugo. Samo to, je li vam jasno? Da imate razuma u toj svojoj usijanoj glavi ma i za pet centi, shvatili biste da ovaj bedem od granja i snega nije podignut zbog toga da bismo za pola sata odjahali.

— Šta onda smerate?

— Naše zalihe hrane su istrošene, mister.

— O?

— Da!

Čovek iz Misurija naravno nije ni pomenuo da bi mu hrana, da je bio sam, trajala dva puta duže. Bez reči je poterao konja prema zapadu.

Kirbi je gledao za njim sve dok se nije na horizontu pretvorio u majusnu tačku.

Mladić pogleda oko sebe. Najednom se trže užasnuto.

Vajat Erp je sve poneo, što mu je pripadalo, uključujući i gvozdeni tronožac. I njega je pričvrstio uz sedlo.

Nebesa! Neće se više vratiti!

Ta užasna misao mučila je mladog Kirbija i ispunjavala ga strahom. Neće se vratiti. Ostavio me je ovde. Ovde u sred ove snežne pustinje.

Ta misao pretvorila se u gorku izvesnost, pošto su protekla puna tri časa, a Vajat Erp se još uvek nije vraćao.

— On me je napustio — mrmljao je mladić sebi u bradu. Dakle to je bila kazna, koju mu je odredio. Samoću u snežnim poljima severnog Vajominga.

Nije trebalo hrabrosti za život dole na Arkanzasu, u prijatnom gradu Garden Sitiiju. Ne, doista za to hrabrost nije bila potrebna. Sve je bilo tu. Šerif koji je brinuo za sigurnost građana, otac da iznese jeλο na sto, devojka da mu pere košulje i kupuje marame, kockarski stolovi da zaradi po koji dolar. Zaista nije trebalo ni čvrstine, ni hrabrosti da se tamo kupi kolt, opanke i obučava po dvorištima pucanjem u prazne boce.

Nije trebalo hrabrosti ni da se brzim pucanjem imponuje ostalim momcima u gradu.

Čak nije bilo teško ubiti rančera Feltona brzim hicem.

Da li je bilo teško ubiti malog šerifa Skorta? Da li mu je za to bila potrebna hrabrost.

Ne, doista nije.

Sve je bilo lako. Čak suviše lako.

A sada? Nalazio se u sred divljeg kraja, koji nije poznavao. Bio je uveren da će zalutati ako krene bilo na koju stranu bez maršala. A morao je da krene. Konačno, nije mogao da ostane ovde i čeka čudo.

Neka đavo nosi ovu prokletu zemlju! Ovu belu pustinju koja će ga sada prožderati!

Negde na nedoglednom severu mora da se nalazi Montana. Kraj o kome je sanjao, koji je trebalo da mu, kako se nadao, donese oslobođenje.

Sloboda? Da, on je bio zatvorenik. Sužanj snega i svoje sopstvene sa-vesti.

Sa severa je urlikao ledeni vetar preko blještavo bele visoravni.

Kirbi je gledao prema zapadu. U pravcu u kome je pre nekoliko sati iščezao maršal.

On se neće više vratiti. A zašto i bi? Konačno sam mnogo bolje napreduje. On će se već probiti. Vajat Erp je bio jedini čovek za koga je Kirbi verovao da može da se probije i istraje. On će sigurno naći put za Montanu. Ni ledeni severni vetar, ni mećava, ni divlje zveri ga neće sprečiti ni zadržati.

Kakav je bedan slabić, ništavilo bio on u poređenju sa tim čovekom!

Kirbi je beskonačno dugo oklevao da li da krene ili ne. Noge kao da su mu otkazale poslušnost. Sedeo je kao slomljen kraj sedla na zemlji. Znoj

mu je u krupnim kapljicama rosio čelo, a niz leđa je osećao nepodnošljivu vatru.

Bolestan sam! Dobovalo mu je u glavi. Crči ću ovako, na ovom mestu. Bedno okončati. Vukovi, za koje mu je Vajat govorio da najčešće nailaze u čoporu, naći će u njemu dobar obed.

Vukovi! Pri ovoj pomisli gotovo je izgubio razum. Setio se velikog snažnog vuka koji se ustremio na njega. Kao da sad leži pred njim opasna zver poluotvorene čeljusti i oštarih zuba!

Kirbi poskoči i pogleda oko sebe.

Ništa!

Samo belilo, belilo na sve strane. Ne, ove ga noći neće ovde naći i napasti ga. Mrak se polako spuštao. Rob baci sedlo preko konjskih leđa i pričvrsti ga rukama koje su drhtale. Stavio je jednu nogu u uzengiju. Uz krajnji napor uspeo je da se vine u sedlo. Bacio je brz pogled na mesto gde je proveo nekoliko sati: na borove grane i bedem od snega. Onda je povukao uzde i krenuo prema severu.

Za njim je ostajao uzan trag na devičanski belo, snežnoj površini.

Milje koje je Rob Kirbi sada prelazio bile su najgore od svih od Arkanzasa na ovamo. Jahao je kroz pustinju, bio je sam. Nije više čuo topot kopita drugog konja, a kada bi podigao glavu, pred sobom nije više video čoveka iz Misurija, malo nagnutog preko sedla.

Nije mogao nikog ništa da pita. Ni sa kim da govori.

Konj je išao teško, borio se oborene glave protiv ledenog vetra.

Mrak je širio svoj tamnosivi veo

preko prostrane visoravni. Vetar je zavijao.

Zgrčenog lica jahao je Rob Kirbi prema severu. Mrak je bio sve gušći — neprozirniji. I sneg je počeo da veje. Bio je već pokriven tamnim slojem snega, kada se najednom setio. Uplašen, naglo zaustavi konja. Trzaj kojim je zaustavio životinju izazvao mu je bol u celom telu.

Rob Kirbi je pogledao trag za sobom. Video ga je još tanak, vijugav kao zmija. Ali koliko još? Za dva sata, a možda sat sneg će ga pokopati.

Šta ima rđavog u tome što će trag biti zavejan uostalom? Ko to treba da ga nađe?

Tek tada mu je doprlo do svesti da još uvek u dubini srca misli na Vajata Erpa, da još nije napustio nadu da će se naći. Možda će se maršal ipak vratiti kod borova. Možda?

Ako se bude vratio, slediće odmah njegov trag. Naći će ga i u sred noći. No, ako sneg pokrije trag onda ga ni celo pleme Indijanaca ne može naći.

Mladić okrete konja.

— Hejahe! — odjekivali su Kirbi-jevi povici. Konj je tako naglo okrenuo da je gotovo poigravao na stražnjim nogama. Onda je stao stabilno i krenuo prema jugu.

Mećava je postajala sve jača.

Uskoro je bilo tako mračno da je Rob morao da se nagnje nad sedlo da još razabere svoj uzani trag. Što je dalje odmicao trag je bio sve slabiji. Sneg je vejao tako gusto da je mladić morao da siđe s konja i oborene glave kreme peške ispred životinje.

Onda je sve bilo gotovo. Trag se izgubio. Vetar ga je zavejao, a sneg zatrpao.

Kirbi je stajao u snegu do članka. Oko njega su poigravale snežne pahuljice.

Mladić opsova glasno. U očima mu zablistaše suze od besa i očajanja.

Ova paklena zemlja ga je konačno oborila na kolena. Stajao je sada u sred snežne mećave i nije više uspevao da pronađe ni svoj sopstveni trag.

Satima je još gacao kroz sneg nadajući se da će ipak otkriti trag. Očiju zaslepljenih od snega video je kako mu se i novi, sveži tragovi gube.

Najzad mu je puklo pred očima. Sve vreme je išao u krug. Kada je to shvatio sručio se u sneg i počeo da rida kao dete.

Sasvim iznenada, kao što je i počeo, vetar prestade da zavija. Vazduh je bio miran. I sneg je prestao da pada. Samo je ostao mraz, ali je bio daleko podnošljiviji.

Kirbi se uspravi, otrese sneg sa sedla, vinu se na konja i potera ga. Kuda?

Ni sam nije znao. Otac mu je do duše često govorio kako se treba orijentisati prema zvezdama, ali on je to odavno zaboravio, a drugo, na nebu nije bilo ni jedne jedine zvezde. Nebo je bilo kao prevučeno džinovskom koprenom.

Da li jaše na jug? Tamo gde ga Vajat Erp možda očekuje?

Ili možda na sever prema Montani?

Vajat mu je rekao da ledeni vetar duva od Montane. Vetar mu je duvao u lice. No, da se sada nije promenilo, kao pre nekoliko dana, kada je duvao sa istoka.

Rob Kirbi se nalazio kao u bunilu. Bilo mu je sve svejedno. Kao

mrtvac visio je u sedlu i pustio da ga životinja nosi uz vetar, najverovatnije na sever.

Izenada se u noći prolomi krik koji Kirbiju sledi krv u žilama. Kirk od kakvog se užasniji, stravičniji nije mogao čuti u ovoj pustinji.

Bio je to ljudski krik. Poklič Indijanaca!

Kirbi zaustavi konja i pogleda na sve strane. Nigde ništa. Ni napred ni sa strane ni iza njega. Ni traga o ma kakvom živom biću.

U to je ugledao u daljini tamnu prugu. Šuma! Ukočenost popusti. Nagnuo se napred, zario uplašenoj životinji mamuze u slabine i hitao u susret tamnoj prugi na horizontu.

Kada je stigao do prvog drveća, kliznuo je s konja, olabavio kolt u opasaču i osluškivao napregnuto u noć.

Ništa nije mogao da čuje od užurbanog disanja konja, koga je ovaj iznenadni galop zamorio. Konačno se životinja malo operavila. Kirbi je ponovo osluškivao. Onda se iznenada ponovo začu povik.

Strah je Kirbiju prodro do srži. Ruke i noge su mu drhtale, a kosa pod šeširom nakostrešila.

Krik je dolazio iz blizine. Bio je divlji i grlen i mogao je da dolazi samo iz grla nekog Indijanca.

Rob Kirbi do tada nije imao prilike da čuje indijanski poklič, ali su mu ga bezbroj puta opisivali ljudi koji su ga čuli. To je sasvim izvesno bio taj poklič, koji je Rob znao samo iz priča.

Znači to je bio neodložan kraj! Vukao se kroz hladnoću, šiban ledenim vetrom, gazeti dubok sneg i stigao dovde — a sada dolaze Indijanci.

Da li su Čojeni?

Ili možda Blekfitsi?

Prokletstvo! Vajat bi to sigurno znao.

Vajat, blagi bože, gde li bi on sada mogao da bude? Verovatno još negde daleko prema granici ili se već nalazi na tlu Montane.

Sećanje na Erpa ga je pokrenulo. Kliznuo je iz sedla, i mehanički, nesvesno, izvukao pušku iz futrole kraj sedla. Začu se zvuk metala i u sećanje mu se vratiše maršalove reči: — Morate da uzmete pušku. Kolt nema veliki domet. Čovek treba da bude čarobnjak-strelac pa da noću pogodi revolverom metu na većem rastojanju. Osim toga, puška već sama po sebi stvara snažniji utisak. Nezavisno od toga, što dobra puška ima više metaka.

Kirbi uzdahnu duboko. Osluškivao je napregnuto, ali se nije ni pomerio. Krik se ponovo zaori. Kirbi se naglo okrete. Opet ništa. Drveće, sneg i noć bez senki. Sneg zaškripe. Kirbi ustuknu i podiže pušku na gotovs.

Kao ludak okretao se s uperenom puškom u krug. Ali od čoveka ni traga. Samo drveće i sneg.

Podigao je pogled prema granju. Ništa!

Naježio se od užasa. Da nije možda sišao s uma? Nebesa, sigurno je to. Bio je lud, sišao je s uma — ina priviđenja!

Ova strašna pomisao orosi mu znojem celo telo.

— Ja sam lud, mrmljao je sebi u bradu. Onda je počeo da urla kao mahnit.

— Ja sam lud, lud, lud sam!

Zabacio je glavu, a onda izvukao pušku iz futrole, naslonio je na rame i počeo da puca.

Hitac odjeknu, a narandžastocrveni plamen suknu visoko. Usijano olovo zarilo se u stablo obližnjeg drveća. Kirbi je ponovo punio pušku i ponovo pucao.

Jednom, dva puta, pet puta! Kao pomahnitao pucao je svuda oko sebe. Sve dok nije ispraznio magacin.

Onda je bacio pušku od sebe i urlajući i teturajući se pošao napred.

— Gde ste, vi prokleti gadovi, vi crveni šakali? Izbušiću vas olovom. Hodite ovamo!

Kirbi je potegao kolt i pucao šest puta.

Revolver umuknu. Kirbi povuče još jednom obarač.

Čulo se samo — klik! Bio je prazan.

Nasmejao se resko. Pre nego što je prestao, ugledao je nešto što ga je ukočilo.

Šest jardi ispred njega stajao je čovek. Indijanac. Kao senka ukopao se ispred stabla i podsećao na spomenik.

Kirbi se ne pomače. Ledeni strah ukočio mu je zglobove.

Kada je ponovo odjeknuo Indijančev srcecepajući poklič, Rob ustuknu unazad i dade se u bekstvo.

Nešto zazuja kroz vazduh.

Beli čovek je osetio oštar udarac u leđa, no nastavio je da trči, posrćući dalje. Zanosio se, trčao dalje, padao, zarivajući lice u sneg, ponovo ustajao i ječeći grabio dalje.

Nije više video. Sve se pred njim gubilo u nekom maglovitom belom kovitlacu. Trčao je slep napred kao smrtno ranjena zver i grabio kroz sneg.

No, noge su ga izdale. Pao je pljoštimice i zario lice u sneg i ostao tu da leži.

Bio je svestan da ne može dalje, da je zarobljen i okovan ludačkim bolom.

Ali olakšavajuća nesvest nije dolazila. Jasno je čuo sve što se oko njega zbivalo: divlje poklike više Indijanaca. Korake koji su hitali skroz sneg. Sada će sve brzo proći. Oni će mu živom još skinuti skalp. Svesnom onog što čine s njim. Te zveri!

Već je čuo njihovo ubrzano disanje. Onda mu do ušiju dopre topot kopita konja koji je galopirao.

Pucanj se ogласi kroz noć. Pucanj koji je ranjenik poznao, dao mu snage da se pridigne i pogleda napred.

Jahač je grabio ka šumi, a jedan Indijanac se sručio u sneg.

Kirbi je hteo da ustane, ali noge nisu mogle da ga drže.

— Vajat!

Divlje je kričnuo tako da su ga grudi bolele.

Ponovo odjeknuše pucnji. Veliki „Bantlajn” maršala iz Dodž Sitija raščistio je proplanak pred šumom.

Vajat Erp je stigao do mladića.

Maršala su privukli Kirbijevi pucnji i pokazali mu pravac. Sledio je Robov trag, ali ga je mećava posle izvesnog vremena zamela.

Čovek iz Misurija skoči s konja, napuni revolver, zadrža ga u levici i kleče pored mladića.

— Vajat... šaputao je Rob jedva čujnim glasom.

— Da!

— Jeste li vi to, doista?

— Da. Zbog čega me niste čekali?

— Ja... ja sam mislio... da se više nećete vratiti.

Vajat Erp odmahnu glavom. Na bolom izobličenom mladićevom licu zaigrao je osmeh.

— Vi ste doista došli, došli ste po mene. Zbog toga što niste hteli da me ostavite samog, zar ne?

Čovek iz Misurija ga uspravi. Mladić se opirao.

— Ne, ja ću ostati ovde da ležim. Oni će se opet vratiti... crvenokošci. Siguran sam. Znam to. Vi ste ih s vašim velikim revolverom rasterali, ali njih je mnogo, vratiće se...

Da, vratili su se.

Preko, iza granja pomakle su se dve senke. Vajat se baci u stranu i počeo da puca u tom pravcu.

— Oni će uprkos tome doći, Vajat, — ponovio je Rob. — Mnogo ih je. Čejeni, zar ne?

Čovek iz Misurija priđe bliže Kirbiju.

— To su Krousi.

— Krousi? Teško je disao mladić. Ja sam mislio da oni žive u Bad Lendu.

— Pa mi i jesmo ovde u Bad Lendu.

— U Bad Lendu? Nebesa! Pa mi smo gotovo stigli do Montane. Za dlaku pa da uspem da stignem do nje.

— Sutra — reče Erp muklo. — Sutra ćemo biti u Montani.

U praskozorje posadio je ranjenika u sedlo. Od grana i remenja mu je napravio naslon za leđa i jahao kraj njega dalje prema severu.

Viski koji je maršal dao mladiću, uticao je da bolovi popuste.

Kirbi se osećao nešto bolje.

— Mislite li da imamo šansi, bilo kakvu? — upitao je posle jednog sata jahanja.

— Uvek postoji jedna šansa Rob, u to se mora verovati.

Kirbi potvrdi. Lice mu je bilo bledo i upalo. Nije ni slutio u kakvom se stanju nalazi. Snažni saputnik uz koga se osećao zaštićenim i blizina granice toliko priželjkivane Montane, držali su ga uspravno.

— Zar će nas slediti i preko granice?

— Za Indijance granica ne postoji — odgovori Erp. To je od pamtiveka njihova zemlja, nje se drže do poslednjeg čoveka.

Sat kasnije mladić iznenada klonu preko sedla.

Vajat zaustavi konja, uspravi ga i zagleda mu se u lice. Tek u tom trenutku bilo mu je jasno da Kirbi mora da umre. Na njegovom kao kreč bledom licu, pojavile su se crvene pege, a oči su mu gorele u groznici.

— Mislim da ne mogu dalje, Vajat.

— Ići će već nekako. Ja ću vas pridržavati.

— To nema nikakve svrhe. Ne možete me držati sve do Montane.

— Montana nije više daleko.

Vajat je znao tačno, da je još jedino želja da stigne u Montanu mogla da održi još koji čas teško ranjenog mladića. Čim se malo razdanilo, očistio mu je ranu alkoholom, previo je, ali se nije moglo utvrditi koliko je duboka.

Mladić mora da umre. Današnji dan sigurno neće preživeti.

Zbog čega ga onda maršal dalje vuče?

Kirbi je sedeo zavaljen u svoj naslon i gledao pred sebe.

— Sunce! — rekao je tiho. — Evo izlazi sunce.

Kao vatrena lopta pojavilo se na istoku i osvetlilo snežno prostranstvo. Topli zraci pali su na drveće i osvetlili napred na horizontu čaroban prizor: visoke, džinovske planinske masive pod šumom i snegom.

Vajat pokaza rukom napred i reče kratko:

— Montana.

Preko Kirbijevog upalog lica zaigrao je opet osmeh. Oči su mu blistale.

— Montana — ponovio je tiho. — Moj otac mi je o njoj često pričao. Lepša je nego u pričama.

Iznenada nešto zazvižda kroz vazduh. Kirbijev konj poskoči, Vajat se naže i vide indijansku strelu zarivenu u slabine životinje. Izvukao je nesnicom strehu, a levom povukao Kirbija na svog konja, ispalio dva metka u pravcu istoka i poterao konja.

Prodorni uzvici su ga pratili.

— Pustite me dole — ječao je mlađić.

— Mir!

— Vajat, pustite me dole. To je čista ludost. Nećete toj rulji umaći i po drugi put!

Čovek iz Misurija je gonio svog vranca koliko god je mogao. Životinja je grabila prema jednoj zaravni. Erp se osvrte.

Od ivice šume galopiralo je više Indijanaca. Kirbi takođe okrete glavu.

— Ludost, maršale! Pustite me dole. Samom će vam možda uspeti! Ima ih sedmorica! Ovako, sa mnom na konju, nemate nikakve izgleda!

— Već ste čuli šta sam vam rekao jutros o šansama. Mora se u to verovati.

Hitao je dalje.

Indijanci su se približavali. Bilo je jasno kao dan: dva belca na jednom konju nemaju izgleda da umaknu.

Pošto se Erp još jednom osvrnuo, povukao je uzde i zaustavio vranca.

Kliznuo je iz sedla, spustio Kirbija na zemlju i naglim pokretom izvukao vinčesterku iz futrole.

Indijanci su to opazili i tako naglo okrenuli svoje životinje da su se propele na stražnje noge.

— Pucajte! — mrmljao je Kirbi.

Vajat ga za trenutak pogleda, pa reče hladno:

— Treba dobro razmisliti pre nego što se povuče obarač, Rob.

— Hej, pa vi imate smisla za humor! Tamo napred stoji sedam krvožednih Indijanaca. Šta mislite šta će s vama učiniti?

— Treba sačekati — uzvratil Erp nemarno. Držao je pušku na gotovs. Lice mu je bilo tvrdo i odlučno.

Kirbi je odozdo posmatrao to lice. U tom trenutku mu je bilo jasno da je slava koju ovaj čovek uživa u celoj državi zaslužno i pravično stečena. Srce ovog čoveka je bilo doista hladno. Bio je hrabar kao planinski lav, ovaj Vajat Erp iz Dodž Sitija.

Stajao je samo sto jardi udaljen od sedam Indijanaca, sa puškom u ruci i čekao.

Čekao je, i ako je morao da puca.

— Pucajte već jednom — Kirbi je imao želju da viče, ali je to bilo gotovo nerazumljivo krkljanje. Mogao je da vidi Indijance. I oni su sjahali

s konja i približavali se, ali ne zajedno, niti jedan uz drugoga, tako da ih je lako držati na nišanu, ne. Išli su udaljeni jedan od drugog, obrazujući široki polukrug.

— Sada je gotovo — prešlo je preko Kirbijevih usana. Nije ga čudilo. Takve misli su ga poslednjih dana, a naročito poslednjih sati, sve češće obuzimale.

— Erp! Vi ste jedan prokleti deran! Zašto niste pucali? Oni... oni će nas dokrajčiti!

— Sačekajmo!

Čekao je.

Čak je našao vremena da izvuče iz bisaga flašu s viskijem i da nasloni mladiću grlić na usne, pa i da još otkači pokrivač sa sedla i umota svog saputnika.

U to dva Indijanca prodoše napred. Trčali su divlje kroz sneg, zatezali lukove i približili se.

Vajat podiže pušku.

Kada su Indijanci stigli blizu, čovek iz Misurija im doviknu.

— Stojte!

Ali crvenokošci se oglušišu. Prilazili su bliže i munjevito odapeli strele.

Strele prozviđaše kraj samog maršala. On se i ne pomače. Kirbi je to video na svoje veliko užasavanje.

Crveni su stigli još bliže. Tada su potegli svoje stare revolvere. Tek tada se maršalova levica pokrete. Teško oružje riknu dva puta. Oba Indijanca klonuše u sneg. Kirbi zatvori oči.

— Kladam se da ni jedan od njih nije mrtav. Veliki Vajat Erp ne može da ubija — ne može.

Iznenada na levoj strani usana mladog Kirbija poteče tanak mlaz

krvi. Kirbi oseti toplu tečnost na bradi i uspravi se.

— Vajat... ja krvarim... iskrvariću. Osećam... pritisak u grudima... ja...

Maršal se saže i položi blago mladića na sneg.

— Morate da ležite mirno. Onda će vam pre...

— Ne, sve mi je jasno. Neće prestat, Vajat. Ja umirem, gotovo je. Oni će ponovo doći, Vajat. Čujem ih kako viču. Doći će ponovo. Nema više šansi. Još uvek ih je petorica, Vajat.

Uhvatio je maršala za ruku.

— Petorica ih je... Morate da bežite. Odmah!

Drhteći i grčeći se, Kirbi se malo pridiže.

— Bežite, Vajat. Nema nikakve svrhe. A što je najgore ja uopšte nisam vredan da vas ovi divljaci ovde zbog mene masakriraju. Ja...

Vajat mu stavi blago ruku na usta i pogleda ga ozbiljno pravo u oči.

Poslednjom snagom samrtnik se oslobodi ruke.

— Morate da idete. Kada bi ste znali koga vučete sobom, za koga stavljate svoj život na kocku, još biste me ritnuli nogom.

— Ja znam!

— Ne znate ništa! Baš ništa — teško je disao mladić. — Vi bi se me ispljuvali, maršale.

Na to se Erp maši za unutrašnji džep kaputa i izvuče ispresavijani komad papira. Razvio ga je i stavio pred oči umirućeg.

Bila je to poternica za Robom Kirbijem.

Samrtnik je piljio u papir. Slova su mu igrala pred očima. Onda se

sve zamaglilo. Vajat zgužva papir i baci ga daleko u sneg.

Mladić otvori oči. Sada mu je opet bilo bistro u glavi.

— Vi... vi ste znali. — Mucao je uzbuđeno.

Čovek iz Misurija potvrdi.

— Od kada?

— Našao sam poternicu u Čagvateru.

— Gde?

— U šerifskoj kancelariji. Bila je u Fergusonovom pisaćem stolu.

— I?

Vajat udahnu duboko vazduh i pogleda u pravcu Indijanaca.

Kirbi kliznu u sneg. Gledao je u divno zimsko vedro plavo nebo.

— Pa... vi ste, Vajat Erp, zar ne?

— Da — odgovori Vajat suvo.

— Pa ipak ste, uprkos svemu, nastavili da jašite sa mnom. Zbog čega?

— Ne znam ni sam.

— Zar nije trebalo da me uhapsite?

— Jeste. Ali vi ste bili uz mene.

— Šta ste smerali sa mnom?

— Ne znam ni sam tačno. Mislio sam da ćete mi možda ispričati.

— Šta?

— To o pucanju.

Neko vreme je vladao tajac.

Kirbi ponovo pogleda u oštro, tvrdo, vetrom šibano lice čoveka iz Misurija koje je bilo nagnuto nad njim.

— Bilo je to bezumlje, maršale. Bio sam ludak... i siguran sam da nikad ne bih postao razuman. Ali — ubica nisam hteo da budem.

— To hoće mali broj onih, koji ipak ubijaju.

Iznenada samrtnikove oči zasijaše.

— Vajat... ja osećam... osećam... da umirem.

Stegao je Erpovu ruku.

— Besmislica, Kirbil

— Ne, umirem. Osećam to. Ovde u grudima. Sve je iznenada tako čudno, neobično! Vajat, hvala vam...

— Za šta? Nema šta da mi se zahvaljujete.

— Ima — šaptao je Kirbi... — Bili su to najlepši časovi mog života.

Vajat odmahnu glavom.

— Siguran sam da će biti lepših.

— Jeste, bili su. — Samrtnik se osmehivao. — Moj otac... ja sam ga tukao. Molim vas, Vajat recite mu da nisam hteo... da...

Glava mu klonu u stranu.

Vajat steže pesnice i podiže pogled ka ivici šume.

Indijanci su još stajali uz svoje konje.

Erp uzjaha svog vranca i pođe pravo prema prvom crvenokošcu.

— Hej, šta hoćete vi?

Indijanac je stajao na trideset jardi od njega i gledao ga iznenađeno.

— Šta hoćete vi? — ponovio je.

— Puške! Puške su nam potrebne.

Na to čovek iz Misurija pokaza rukom na mrtvog Kirbija.

— On ima pušku. Sada ću ga položiti u zemlju. Zna da je zemlja tvrda. Mogu ga, dakle, samo zatrpati u sneg. Ostaviću njegovu pušku kraj njega. Možete je uzeti. Ali, ako me i pored svega budete sledili, obećavam vam da ćete duh belog čoveka koga ste ubili, još danas moći da pozdravite u večitim lovištima!

Rekavši to, okrenuo je konja i vratio se kod Kirbija.

Kad je sat kasnije pričvrstio alat za konja i vinuo se u sedlu, Indijanci su još bili na svojim mestima. Dva ranjena crvenokošca sedela su u snegu i nemo posmatrala neustrašivog belog čoveka, koji je zakopao svog pratioca u sneg.

Vajat je jahao prema severu, ka visokim planinama Montane, koje su hrlile put neba i bile u podnožju pokrivena gustim šumama i obasjane blistavim zimskim suncem.

KRAJ

Poglavica Džeronimo

Poglavica sjaha, prepusti konja četvorici ratnika, koji ga behu dopratili i uputi se ka obali malog jezera, što se belasalo među crvenim vrhovima. Stigavši do obale, on čučnu i ostade nepomičan u tom položaju. Malo kasnije začu se galop konja, a onda se pojaviše tri Indijanca. Bili su do zuba naoružani „koltovima“ i „vinčesterkama“ posljednjeg modela, sa nabijenim fišeklijama oko bedara i drugim lovačkim noževima za pojasom. Jedan od njih trojice, onaj koji je nosio obeležja poglavice, siđe sa konja i pešice dođe do obale jezera. Sede preko puta prvog, koji ga je čekao, izvadi iz kese, ukrašene resama i raznobojnim perlama, kalumet, nabi ga duvanom i upali, pa pošto je jednom povukao duboko, pruži lulu drugom crvenokošcu.

Onaj što je došao prvi, beše visoki ratnik, tela punog snage i do-

stojanstvenih crta lica. Oči su mu bile ponosne, ali se duboko u njima nazirala senka tuge i tihog mirenja sa sudbinom. Drugi je, naprotiv, bio manji i dežmekast. Najjači utisak je ostavljalo njegovo lice prostačkih crta, niska čela, kukasta nosa, širokih usta, sa kao oštrica noža tankim usnama, uvek iskrivljenim u prezriv osmeh i sitnih crnih očiju, duboko usađenih i sjajnih kao da su u groznici.

Prvi je bio poglavica jednog plemena Apača Čirakaua i zvao se Kočiz. Drugi je bio poreklom Apač Mimbrenjo, ali je i on predvodio jedno pleme Čirakaua Indijanaca. Zvao se Go-Ja-Tlej što znači „Onaj koji zeva“, ali svi su ga zvali imenom koje su mu nadenuili Meksikanci — Džeronimo.

Kočiz sa uživanjem povuče nekoliko dimova, a zatim vrati lulu drugom Apaču, koji je ponovo stavi u

kesu. Ostadoše tako još neko vreme, nemi kao začarani, ne gledajući jedan u drugog, a onda Kočiz reče:

— Veliki poglavica Džeronimo je pozvao poglavicu Kočiza da pobegne iz rezervata, izlažući svoj život velikim opasnostima. Sada Kočiz čeka. Govori.

— Džeronimovo srce je zahvalno velikom poglavici Kočizu. Džeronimovo srce još krvari od rana koje su mu naneli bledoliki. Džeronimo će se uvek boriti da osveti svoje poginule ratnike i sve ostale mrtve Apače. Ali Džeronimo je sam, a broj njegovih ratnika se smanjuje iz dana u dan. Džeronimo predlaže: ujedinitimo još jednom veliki narod Apača, zaratimo ponovo protiv belih uljeza, istrebimo ih sve i bićemo opet gospodari naše zemlje.

Želeo je da mu ton bude ubedljiv, ali mu je glas podrhtavao i kipteo od mržnje.

Kočiz je čutao neko vreme, kao da je hteo da pokaže da razmišlja o rečima drugog Apača, a zatim reče:

— Kočiz ne zaboravlja. I Kočizovo srce je ranjeno. Kočiz se seća pokolja kod Kas-Ki-Jeha, kada su bledoliki ubili Alopua, Džeronimovu ženu i tri kćeri sa majkom Džeronimovom. Tada Džeronimo nije mogao da uguši veliki bol i pozvao je Kočiza i ostale ratnike Apače da osvete svoje mrtve. Mi smo se odayvali i osveta je bila strašna. Džero-

nimo je pobio sve bledolike na koje je naišao. Džeronimo je do tada bio samo veliki ratnik. Ali od toga dana postao je veliki poglavica. Posle toga smo se podelili, ali su naša plemena još mnogo puta polazila ratnom stazom protiv bledolikih. Mnogi naši ratnici nisu pali, ali ih je mnogo otišlo u večna lovišta. Kočiz nije divljak već mudar čovek. Kočiz je video da je belaca mnogo, da imaju mnogo pušaka, konja i topova. Svi ćemo biti mrtvi pre kraja rata. Ali Apači ne smeju da izumru. Njihova deca moraju da odrastu i postanu hrabri lovci. Zato se Kočiz povukao. OSVETA NE MOŽE DA TRAJE VEČITO. Sada je Džeronimo poglavica i mora da misli na svoj narod. Treba da se okane ratovanja, jer će ludo izgubiti glavu.

Džeronimo ustade. Oči su mu sijale kao žeravica. Ruke su mu podrhtavale od uzbuđenja. On podiže visoko ruku u kojoj je držao „vinčesterku“ i uzviknu:

— Džeronimo nije babetina i ne zaboravlja. Džeronimo će nastaviti osvetu.

Tada poglavice ustadoše, pozdraviše se pokretom ruke i odoše svojim konjima.

Od tog dana, naseljenici, odgajivači stoke, pa i sami vojnici drhtali su pri samom pomenu imena Džeronimo. Naročito je vojsku bacao u očajanje. Taj fantom bi napadao, ubijao i povlačio se, uvek uspeva-

jući da umakne kroz kanjone, koje je poznavao kao svoj džep, i da prebaci plen u susedni Meksiko.

Jednog dana su poštanska kola na liniji Fort Devls — Fort Kvitman jurila putem kroz pustinju. Šest konja upregnutih u kočije besomučno su galopirali dižući oblak prašine. Pored vozača i oružanih pratilaca, koji su sedeli napred, u kolima je bilo još šest ljudi: dva kauboja, dva trgovca i dva vojnika, koji su se vraćali sa odsustva u garnizon u tvrđavi.

I pored prašine, vrućine i zamora od puta, svih šest ljudi bilo je na prozorima. Na licu im se čitala napregnutost. Još nije bilo ni traga ni glasa od Džeronima i njegovih krvožednih Apača, ali se ovde to nikada nije znalo. Napadi Džeronimovih ljudi bili su kao napad guje otrovnice, što se pritaji u travi ili kamenjaru, odjednom iskrane i pošto isprazni svoje smrtonosne zube, iščezne isto tako brzo kao što je i došla. Civili su među kolenima stezali „vinčesterke“, dok su vojnici imali stare „spenser“ puške, relikvije iz građanskog rata.

Prelazeći preko nekog potoka, konji usporiše jer je voda bila prilično duboka. Kada su bili na sredini gaza, dva čelna konja odjednom posrtoše na kolena. Ostali naleteli na njih. Vozač naglo povuče dizgine. Tog trenutka se sa obale potoka zori prodoran urlik i iz šumarka, što

se pružio po žalu, halaučući, izlete dvadesetak Indijanaca.

— Džeronimo! — bilo je sve što su putnici mogli da kažu.

Shvatili su da su pali u klopku i da je nešto, možda uže zategnuto pod vodom, oborilo konje. Odmah počeli da pucaju na Indijance, naginjajući se kroz prozore kola. Nekoliko konja se sruši u vodu, ali je samo jedan Indijanac bio pogođen. U međuvremenu, kiša metaka i strela sruči se na kočije i vozač i dva putnika padoše smrtno pogođeni. Ostali nastaviše da pucaju, ali im dim od baruta, koji je ispunio kola, nije dopuštao da nišane. Za to vreme Apači su i dalje urlali kao pomahnitali, povećavajući pometnju i strah napadnutih.

Za nekoliko minuta sve je bilo gotovo. Diližansa je bila sva izrešetana i načičkana strelama. Apači se približiše i shvatiše da su dva vojnika samo ranjena. Onda se povukoše na obalu i tada započe najpaklenija pucnjava koju je Zapad čuo. Kada su vojnici konačno prestali da daju znake života, Džeronimo dade znak dvojici ratnika, koji su se, po njegovom mišljenju, najviše istakli u napadu. Njih dvojica izvadiše lovačke noževe, priđoše telima vojnika i posle nekoliko sekundi, uz pakleni urlik, digoše iznad glava svaki po jedan skalp.

Ali to nije bilo dovoljno. Džeronimo naredi da se tela vrata u kola

i uz pomoć svojih ratnika izvadi di-
ližansu iz vode, usmeri je prema
Fort Kvitmanu, pričvrsti uzde za se-
dište vozača i naredi da se leševi
vojnika privežu za točkove kola.
Hteo je da bledoliki shvate da nje-
gova osveta nije još završena i da
je njegova mržnja najviše usmerena
protiv vojnika.

Džeronimo ošinu konje, a ovi, obu-
zeti užasom, poleteše put tvrđave.
Indijanci pojahaše konje i iščezoše
u mračnim kanjonima.

Nakon dolaska kola sa teretom
smrti, komandant je odmah poslao
jednu četu da izvrši uviđaj, ali je
sve bilo kasno. Indijanci su se već
bili izgubili u crvenim stenama. Ova
zabluda belaca bila je kratkog veka.

Petnaestak dana kasnije, na sas-
vim drugom kraju Arizone, desetak
kaubojica vraćalo se sa kontrole svo-
jih konja. Odjednom su u daljini, na
mestu gde se nalazio njihov ranč,
videli visok stub crnog dima. Oboli
su konje i u najbešnjem galopu
krenuli tamo. Prizor na koji su na-
išli jasno je govorio da su zakasnili.
Zgrade i staje bile su pretvorene u
gomilu pepela, žene, deca i ljudi,
koji su ostali na farmi, bili su div-
ljački iskasapljeni. Nije bilo potreb-
no da se zapitaju čije je to delo:
Džeronimo!

Bez suza, bez reči, oni okretoše i
krenuše put planina, u poteru za
Apačima. Ali, kao zmija otrovnica,
Džeronimo je baš to i hteo. Kada

su kauboji ušli u jedan duboki kla-
nac, odjednom su čuli potmulu tut-
njavu. Kada su shvatili šta se do-
gađa, bilo je kasno. Gomila stenja
sručila se sa litice na njih, tako da
niko nije preživeo ovu paklenu
zamku.

Slični događaji bili su svakodne-
na stvar. Konačno vlada odlučiti da
zaustavi tu bujicu strave i naloži
generalu Nelsonu Apltonu Majlsu,
pobedniku nad Sijuksima i Koman-
čima, da povede vojsku na Džeroni-
ma. Za razliku od svojih prethod-
nika, Majls se poslužio indijanskom
taktikom. On je svoje trupe razde-
lio na manje grupe, koje su gonile
Džeronimove ljude svuda gde bi se
pojavili, napadajući ih bez predaha,
ubijajući bez milosti. Besomučna
hajka trajala je tri meseca.

Konačno, avgusta 1886. godine,
Džeronimo, kome je već bila ostala
samo šačica ljudi, umornih i u ri-
tama, obavesti generala da želi da
se preda. I održao je reč.

„Zemlja, sunce i vetrovi, svi me
slušaju” — rekao je Džeronimo kada
je polagaó oružje. — „Isn (bog Apa-
ča) me čuje. Ne lažem vas. Polazem
ovde moje oružje. Neću tražiti mi-
lost. Ako hoćete, postavite me uza
zid i streljajte odmah. Danas, sutra,
kad god želite. Ne bojim se. Primiću
smrt kao što dolikuje čoveku. Evo
moje puške”.

Kada se proneo glas o predaji po-

slednjeg divljeg poglavice, cela Arizona odahnula je sa olakšanjem. Džeronimo i preostali ratnici zatočeni su u Fort Stilu u Oklahomi.

Posle nekoliko godina, 1904. godine, Džeronimo je pod jakom stražom prebačen na veliku međunarodnu izložbu u Sent Luisu (Misuri) gde su ga prikazivali kao divlju životinju. U svojoj autobiografiji je kasnije pisao: „Drago mi je što sam bio

na izložbi. Video sam mnoge interesantne stvari i mnogo sam naučio od belih ljudi. Oni su prijatni i miroljubivi ljudi. Za vreme mog boravka na vašaru niko nije nikada učinio ništa loše.

Ali u svojim memoarima on se nije setio ili nije hteo da se seti mudrih reči koje mu je pre toliko godina uputio Kočiz: OSVETA NE MOŽE DA TRAJE VEČNO.

Bufalo Bil

U Sakramentu (Kalifornija), gradu u kome se nalazila krajnja stanica kompanije „Poni-ekspres“, dva čoveka su stajala naslonjena na ogradu korala. To su bili Rasel i Majors, vlasnici i finansijeri kompanije. Već više od jednog sata stajali su njih dvojica u istoj pozi. Svakih pet minuta bi pogledali jedan drugoga. Na licu im se čitala nedoumica. U tim intervalima, jedan riđan, koji je važio za najboljeg konja njihove ergele i koga su zvali „Crveni Đavo“, bacio je na zemlju najbolje jahače kompanije. Bio je to svakako najbrži konj od ostalih četiri stotine, spremnih za velike podvige, ali nikako nije hteo da se urazumi.

Pošto je već više od jednog sata gledao tu paklenu vrtešku, Rasel od-

luči da da dobru lekciju debelim korbačem Crvenom Đavolu. Ali, okrenuvši se, on se nađe pred nekim mladim kaubojem, još dečakom, koji ga stidljivo oslovi:

— Tražim posao. Ima li kod vas nešto?

Rasel odmeri pridošlicu od glave do pete. Bio je visok i snažan, ali brada još nije bila počela rasti.

Upita ga:

— Koliko ti je godina?

— Skoro osamnaest — promuća stidljivo ovaj.

— Koliko? — osorno ponovi vlasnik.

— Pa... četrnaest i po — ... skoro petnaest... kroz mesec dana...

— Kako se zoveš? Odakle si?

— Vilijam Frederik Kodi. Rodom sam iz Ajove, ali dolazim po malo sa svih strana.

— Da napravimo sporazum. Moraš da mi pokažeš šta sve znaš da radiš. Za početak pokušaj da ukrotiš ovog riđana u koralu.

Dečak i ne odgovori. Preskoči ogradu, uze od jednog kaubojas laso, odmeri mu dužinu i pre no što su ostali приметili šta se događa, omča je već bila na vratu Crvenog Đavola. Konj pokuša da pobegne u ugao koralas, ali dečak je čvrsto stajao na nogama i pritežući uže malo po malo, korak po korak, približi se velikom riđanu.

Kada mu je prišao dovoljno blizu, ponovo preskoči ogradu i priveza životinju za jedan stub tako da konj ne samo da nije mogao da pobegne, već nije mogao da se pomeri više od jednog metra. Svi prisutni zane-meše od zaprepašćenja. Kodi priđe pojilu, izvadi iz džepa komad kanapa, ne duži od trideset santimetara, i stavi ga u vodu da se dobro natopi. Zatim napravi mornarski čvor, provukavši jedan kraj dva puta kroz petlju. Onda se primače konju pokušavajući da ga umiri nežnim rečima. A onda ga naglim pokretom ščepa za uvo. Pre no što je konj uspeo da pomeri glavu, on mu natače petlju na uvo, povuče dva kraja i zateže čvor svom snagom. Zatim pusti i uže i konja. Crveni Đavo je u početku bio zbunjen. On-

da počeo da dahće, da podrhtava celim telom, da se znoji. Posle desetak minuta neizvesnosti — još su svi čekali zaprepašćeno — veliki strašni pastuv prestade da drhti i zateže uže kojim je bio privezan za ogradu.

Tada Kodi, na veliko zaprepašćenje kaubojas, skide laso sa vrata konja i vinu se u sedlo, ne oslanjajući se na uzengije. Pokoravajući se spretnom pokretu uzda, Crveni Đavo se korakom uputi ka izlazu koralas. Ljudi mu brzo otvoriše široku ogradu. Dečak se približi jednom osedlanom konju. Ne sjahavši, on ščepa njegove uzde i, pre no što je vlasnik ovog drugog ponija mogao da reaguje, udalji se sa oba konja pedesetak metara. U paklenom galopu on projaha pored Rasela i Majorsa i, pustivši uzde Crvenog Đavola, akrobatskim skokom prebaci se u sedlo druge životinje.

Kada se vratio nazad, sjahao je živahno i kao da se ništa nije dogodilo upitao:

— Šta sada treba da radim?

— Sada — odgovori Rasel — treba da vidimo kako rukuješ koltom. Jahači „Poni-ekspresa“ često mogu da dožive neprijatne susrete.

— Ako mi pozajmite vaš, dok ja ne kupim, mogu da probam.

Rasel izvadi svoj kolt iz futrole na opasaču i pruži mu ga, držeći ga za cev. Dečak iz Ajove primi oružje za dršku, istovremeno odape petlić

i pre no što su prisutni shvatali šta gađa on opali. Metak kalibra 45 pogodi flašu viskija, srećom praznu, koja je bila naslonjena na stub ogrede.

Vraćajući oružje na mesto, Rasel primeti smešeći se:

— Za svojih četrnaest, pa i petnaest godina, znaš i suviše. Primljen si. Sto dolara mesečno.

— Ne, sto pedeset — beše suv odgovor.

— U redu, malo pričaš, ali znaš šta hoćeš.

Tako je, od tog dana, dečak, koji se predstavio kao Vilijam Frederik Kodi, postao najmlađi i jedan od najboljih jahača „Poni-ekspresa”. I svi su ga iz milošte zvali Bil, što je deminutiv od Vilijam, ali je on i dalje nastavio da malo priča a mnogo radi. Najvažniji zadatak jahača poštanske službe bio je da stignu. Uvek kada su mogli, trudili su se da stignu i pre predviđenog vremena, imajući u vidu nagradu koju su vlasnici kompanije ustanovili za takvu priliku. Dobri Bil je, zahvaljujući toj nagradi, mogao da uštedi dragocene dolare veoma potrebne njegovoj majci.

Bil je samo jednom zakasnio. Ne mnogo, ali najmanje dvadeset minuta. Valja reći da je to bilo mnogo za čoveka njegove vrste. Na pitanje šefa: „Šta se dogodilo?” odgovorio je samo: „Medved”. I niko nije mogao da mu izvuče ni reč više.

Tek mnogo godina kasnije svi su saznali šta se bilo dogodilo.

Dok ga je konj korakom nosio uz planinu, iznenada se našao licem u lice sa jednim džinovskim grizlijem, koji je, ugledavši nezvanog gosta, počeo da škrguće zubima. Šta da se radi? Bilova ruká je pošla prema koltu, ali kroz glavu mu prođe misao da ni tri metka ne bi bila dovoljna da usmrte ovu ogromnu životinju i pošto beše nemoguće probiti grdosiju od sala, on dođe do neobične ideje, koja je ipak mogla da ga spase. Istom rukom kojom se bio mašio za pištolj, dohvati laso što je visio na sedlu i istom onom brzinom, kojom je onog dana zaprepastio sve prisutne u koralu, hvatajući Crvenog Đavola, hitnu ga. Grizli instinktivno podiže šape u visinu glave, tako da omča nije mogla da se zategne oko vrata već ga steže oko pasa.

Brzo kao munja, Bil okrete konja i potera ga u galop. Jurili su niz strmu planinsku stazu. Laso je bio pričvršćen za sedlo. Medved se čas suljao, čas kotrljao, čas teturao na zadnjim nogama, sledeći Bila u ludoj troi. Kada stigoše do jedne oštre krivine, Bil, koji je savršeno vladao konjem, još malo poveća brzinu, tako da se životinja, iznenađena naglim ubrzanjem, zateturala i sletela sa staze. Kao što je i predvideo, Bil hitro izvadi nož i prereza uže, kako težina medveda ne bi povukla niz liticu i njega i konja.

Još jednom se dogodilo da je zakasnio — opet vrlo malo. Drugovima u stanici, koji su ga pitali za razlog, odgovorio je lakonski:

— Indijanci... dvojica.

To je trebalo da znači, kako se kasnije saznalo, da su dva Čejena ostala da leže pored staze kao dokaz hrabrosti tog dečaka, koji je malo govorio, dobro jahao i još bolje pucao.

Jednog dana, kada je stigao do krajnje stanice svoje etape, Tri Krosing, na reci Slatke vode, mesni agent kompanije ga je upitao:

— Da li osećaš da si u stanju da pređeš još jednu etapu? Drug koji treba da te zameni ne oseća se baš najbolje. Dobiješ specijalnu nagradu.

Bil čak i ne odgovori. Skoči na već spremnog konja i odlete kao strela. Tog puta jahao je bez prekida noć i dan, promenio četrnaest konja i prešao razdaljinu od dvesta pedeset kilometara. Nagrada je bila njegova.

Posle nešto više od godinu dana „Poni-ekspres” je morao da ustupi mesto telegrafu, koji je bio brži i od najbržeg konja. Tako je čutljivi dečak ostao bez posla. Ali, slava koju je već bio stekao, pomogla mu je da postane jedan od najvećih i najspretnijih izviđača vojske severnjaka i čuveni lovac bufala. Kako su svi bili zaboravili njegovo pravo ime, do kraja života ostao mu je nadimak Bufalo Bil.

K R A J

Obaveštavamo čitaoce da raspoložemo primercima do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije VAJT ERP:

- 1. LEDI VINČESTER**
- 2. DOŠLJAK SA MISURIJA**
- 3. U PESKU TEKSASA**
- 4. DVOBOJ KOD ĐAVOLJE KULE**
- 5. GROB U ARKANZASU**
- 6. PUT ZA AERIDAN**
- 7. ZLATNI BIL**
- 8. PAKAO U VIČITU**
- 9. JAHAI SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA**
- 10. VOZ ZA SANTA FE**
- 11. OPASNA ZEMLJA**
- 12. REVOLVERAŠ IZ DAKOTE**
- 13. RANČER**
- 14. ŠERIF IZ DODŽ SITIJA**
- 15. ERP I VARALICA**
- 16. OLUJA NAD SIMERONOM**
- 17. ČOVEK S BIČEM**
- 18. VUKOVI IZ KOLORADA**
- 19. STARI GONIČ**
- 20. INDIJANSKO SEDLO**
- 21. HITAC IZ ZASEDA**
- 22. AJDAHO KID**

Navedene romane možete dobiti ako uplatite na čekovni račun broj 657-1-255 NIP, FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci i poštarinu 0,80 dinara.

ČETVRTAK
KOMIKS
JULI

PANDRAMA

**NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING,
DŽERI SPRING, LIK ORIENT, TALIČNI TOM, DŽONI
PANTER, DALEKA PLANETA, PAUK PROTIV DŽELATA,
VITEZ NAJAMNIK, DETEKTIV FRKA, MUZEJ VOŠTA-
NIH FIGURA, ASOVI SVEMIRA, UMPAH-PAH I DRUGI
SAMO ZA 1 DINAR**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE — 1 DINAR!

IZDAJE I STAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MISICA 1.

ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

JANUAR 1969.